

ὑπερέβαινε τὸν εἰς ὅλας τὰς ἐγεγνησάσας ἐπαρχίας εὐρισκόμενον. Καὶ ὁμοίως, καὶ τοὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ οἰκιῶν αὐτῶν ἀγόμενοι εἰς τὰς φωλαῖς τῶν λύκων καὶ τῶν γυπῶν, κέν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄποις τῆς γῆς, καὶ τοὶ, ὅπερ δεινότερον ὅλων τῶν ὄπλων τῶν ἀπίστων, βλέποντες μετὰ θαυμάσιου ὅτι τοὺς μεταχειρίζοντο ὡς τοὺς κίνοους ἐχθροὺς τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης, οἱ ὀλιγάριθμοι οὗτοι νεοσύλλακτοι ἐκ τῶν ὄρειων κατοίκων τῆς Σαλαμίνος καὶ ἐκ τῶν ἀλιέων καὶ ἐμπόρων τῶν νήσιων, οὐδέποτε ἀπέδειλίων ἐπὶ ἑξ ἀλόκληρα ἔστη καταστρέφοντες ἢ ματαιοῦντες διὰ δολικῶς ὅλους τοὺς στόλους καὶ στρατοὺς ὅτους ἔπεμπε κατ' αὐτῶν ὁ Σουλτάνος. Οὐδὲν ἐπ' ἀληθείας θαυμάσιότερον τῆς ἐπιμονῆς μεθ' ἧς ἀείποτε προσεκολλήθησαν εἰς τὴν φυλὴν καὶ πίστιν αὐτῶν. Πῶσον ὀλίγοι ἀποστάται κηθροῦ Ἑλληνικοῦ αἵματος εὐρέθησαν κατὰ τοὺς τέσσαρας αἰῶνας τῆς δουλείας, ἐν ᾧ ἡ ἀποστασία οὐ μόνον ἔτιωζε τὸν ἀποστάτην ἐκ τῆς σκληροτέρας καταθλίψεως, ἀλλ' εὐθείαν δεινίην ἐκείνην ὁδὸν πρὸς ὅλα τὰ ἀξιώματα καὶ τὰς τιμὰς τῆς αὐτοκρατορίας, καθιστῶσα αὐτὸν διὰ μιᾶς ἀντὶ δούλου δεσπότην.

Ἐπικειλημένως κατηγορήθησαν οἱ Ἕλληνες ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ δι' ἧς ἐνίοτε ἐπραττον ὠμότητας κατὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν αἰχμαλωτιζομένων Τούρκων. Ἀλλ' ὀφείλομεν ν' ἀναμνήσωμεν, ὅτι οἱ ἐπανιστάμενοι ἔβλεπον εἰς τοὺς ἀντιπάλους αὐτῶν καὶ τοὺς ἰδιωτικοὺς καὶ τοὺς δημοσίους αὐτῶν ἐχθροὺς, οὐ μόνον τοὺς ἀσπονδοτέρους ἐχθροὺς τῆς φυλῆς καὶ πίστεως αὐτῶν, ἀλλὰ προσέτι τοὺς κατεργαζομένους τὴν πατρίδα των, τοὺς ληστεύοντας τὴν ἰδιοκτησίαν των, τοὺς ἀτιμάζοντας τοὺς προσφιλεστέρους συγγενεῖς των. Ἡ δικαιοσύνη τῶν δὲν δύναται ἐπομένως νὰ κριθῆ ὀρθῶς κατὰ τοὺς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας φιλανθρωπικοὺς νόμους τοῦ πολέμου. Πολλοὶ τῶν Τούρκων ἀρχηγῶν παρέσχον ὡσαύτως τοιαῦτα παραδείγματα. Προσέτι τοιαύτη ἦτο ἡ φύσις τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου, ὥστε ἀναγινώσκοντες τὰ χρονικά του, δρᾶττομεν καθ' ὅλην τὴν γυμνάτη αὐτῶν ἐκεῖνα τὰ μυστήρια τῆς καρδίας, τὰ σκληρότατα ἐκεῖνα πάθη καὶ ἀγριώτατα αἰσθήματα, ἅτινα γλυκαίνουναι καὶ καταπραΰνονται εἰς ἡσυχωτέρους χρόνους καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐν τεύθειν οὐ μόνον ἐν τῇ αὐτῇ ἔθνη, ἀλλὰ συχνάκις ἐν τῷ αὐτῷ ἀτόμῳ, ἀνεπτύσσεται ὅλη ἡ ἀδυναμία καὶ ὅλη ἡ ἰσχὺς τῆς ἀνθρωπότητος, τὰ ποταπώτερα ἐλαττώματα ἀναμειγμένα μὲ τὰς εὐγενεστέρους ἀρετάς.

Ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐν Πύλῳ ναυμαχία ἐξησφάλισεν ἐπὶ τέλους τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' οὐχ ἦττον ἠθέληεν εἰσθαι ἀδίκον καὶ ἀγενὲς νὰ ἀρνηθῶμεν εἰς αὐτοὺς τὴν τιμὴν, ὅτι κατέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των κατὰ τῶν ἀρχαίων αὐτῶν δεσποτῶν. Διότι ὁ Σατράπης τῆς Αἰγύπτου ἦτο οὐσιασθῶς ξένος σύμμαχος, καὶ ἐπ' ὀνόματι μόνον ὑποτέλης τοῦ Σουλτάνου· καὶ ὅτε ὁ Ἰβραήμης ἐφάνη ἐν Πελοποννήσῳ τῷ 1825, ἡ ἐπιχείρησις τῆς Τουρ-

κίας ἦτο ἐπίσης ἀπληπισμένη, ὡς ἡ τῆς Ἑλλάδος τῷ 1827. Ἐν ὅσῳ αἱ δυνάμεις τῶν ἐπαναστατῶν ἦσαν ἀκμάζουσαι, πιθανόν, ὅτι ἠθέλον ματαιώσαι τὰς συνηνωμένας δυνάμεις τῶν Ὀθωμανῶν καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Ἀλλ' αὐταὶ ἦλθον ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ὅτε ἐκεῖνα ἦσαν ἤδη ἐξηνητλημένα διὰ τῆς μακρᾶς καὶ θανατηφόρου κατὰ τῶν πρώτων δικπαλῆς. Ὡστε οἱ στόλοι τῶν συμμάχων μόνον οὐδετέρωσαν τὴν μίαν ξένην ἐπέμβασιν διὰ τῆς ἄλλης, καὶ ἔθεσαν ἐκ νέου τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν κατεῖχον θέσιν πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἰβραήμη.

ΚΙΟΡΟΓΛΟΥΣ.

Περσικὴ ἔποποιία.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἰδε φυλλάδ. 209.)

—ooo—

Ἐπειδὴ δ' ἐμῆμεροτο λίαν τὸν σύζυγόν τῆς πράττοντα ὅλας ταύτας τὰς βικαιοπραγίας, ἀπεκρίθη αὐτὸς μὲ πρῆρησίαν τιμίου Τουρκωμανοῦ· ἐπειδὴ οὔτε καλλιεργῶ τὴν γῆν οὔτε ἐμπορεύομαι, πρέπει ἄρα νὰ κλέπτω. Τὸ ἐπιχείρημα ἦτο ἀναντιρρήτον. Τέλος δὲ πάντων ἐφθασαν εἰς τὰς πύλας τοῦ Σαμλί Πέλι. Οἱ λησταὶ ἔρχονται εἰς προὔπαντησιν μὲ ἀνευφημίας, μὲ ἄσματα καὶ πυροβολισμούς. — Πολεμιστὰ, λέγει ἡ ἡγεμονίς εἰς τὸν Κιόρογλου, ποῖος ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ Αἰδᾶζ; δεῖξέ με τον· ὁ δὲ Κιόρογλου εἰς ἀπάντησιν ἐτραγούδησεν οὕτως·

— Ἰδὲ ἐδῶ φιλότατη μου· οὗτος ὁ ἰππεὺς εἶναι ὁ Αἰδᾶζ. Κύτταξέ τον, καὶ προφύλαξε τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τοῦ πῦρ τῆς ζηλοτυπίας. Κύτταξε, ἰδοὺ ὁ Αἰδᾶζ· ἀλλὰ πρόσεχε μὴ τὸν ἐρωτεύθῃς. Εἰς τὴν χεῖρά του σπινθηροβολεῖ ἀσπίς. Τὸ μέλι τῆς εὐγλωττίας εἶναι ἐπὶ τῆς γλώσσης του, καὶ ἡ γραμμὴ τῆς χειρὸς τοῦ Παντοδυναμοῦ εἶναι ἐπὶ τοῦ τόξου τῶν ὀφρύων του. Κύτταξε, μὴ τὸν ἐρωτεύθῃς ὁμοίως. Μόλις εἶναι νέος δεκατεσσάρων ἐτῶν. Πτερὸν γεράνου ὑπάρχει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Ὁ ἰππότης οὗτος εἶναι ὁ Αἰδᾶζ, ναί, αὐτὸς ὁ Αἰδᾶζ.

Παρουσίασε τότε τὴν σύζυγον αὐτοῦ εἰς τοὺς συντρόφους του λέγων· — Ὀφείλομεν ἅπαντες νὰ τὴν τιμῶμεν, καθὼ θυγατέρα τοῦ σουλτάνου τῆς Τουρκίας. Ἀφοῦ δὲ ἡ Νιχάρα ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς φλιᾶς τῆς πύλης τοῦ φρουρίου οἱ ἐπτακόσιοι ἐβδομήκοντα ἐπτὰ ἰππεῖς τῆς ἱερᾶς φυλακῆς τοῦ Κιόρογλου προσεκύνησαν αὐτήν. — Θεε! ἀνερώνησεν ὁ Κιόρογλου, νὰ εἴναι εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου! Εἰς τὴν ἀγαθότητά σου μόνην ὀφείλω τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προσφιλεστέρων ἐλπίδων μου! καὶ κρούων τὸν ταμπουράν του ἔψαλεν οὕτω·

— Τὰ νέφη τῆς δυστυχίας διεσκεδάσθησαν διὰ τῆς πίστεως τοῦ Κιόρογλου. Ἠφανίσθησαν ὡς ἡ ὀμίχλη τῆς πρωΐας. Ἰδοὺ ὁ ἔμδος Αἰδᾶζ.

Ἡ Νιχάρη εἰσῆλθε κηθημένη ἐπὶ τῶν πολυτίμων προσκεράλων πομπικοῦ φορέου. Ὅλαι αἱ γυναῖκες καὶ ὄλαι αἱ δούλαι τοῦ Κιόρογλου ἦλθον εἰς προὔπαντησιν, καὶ τὴν εἰσήγγον μετὰ σεβασμοῦ εἰς τὸ χαρῆμ. Ὁ Πελλί Ἀχμέτ ἐξαχθεὶς ἐκ τοῦ δεσποτικίου ἀντημεύθη μὲ ἀξίωμα μέγα εἰς τὸν στρατόν. Αὐθημερόν δ' ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ τε Κιόρογλου καὶ τοῦ Ἀϊβάζ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ κύριός του ἔδωκε γυναῖκα. Οἱ μουσικαί, ὄρχησται καὶ θυματοποιοὶ ἔρχονται ἀγγελιδόν. Ὁ οἶνος ῥέει ποταμηδόν καὶ ῥέει εἰσέτι ἕως τῆς ὥρας ταύτης. λέγει συνήθως ὁ Χάν ἀποτελειόνων τὴν βαψωδίαν ταύτην.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΕΚΤΗ.

Εἰς ἐπαρχίαν τινὰ τῆς Ἀσίας ὑπάρχει φυλὴ μεγάλη νομάδων γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Χαννίς, συγκειμένη ἐκ τριάκοντα χιλιάδων οἰκογενειῶν πλουσιῶν καὶ κατοίκων χώρας μεγαλοπρεπούς. Ἐκαστος τῶν ἀρχηγῶν τούτων ἀφιερώνει τὴν ζωὴν του εἰς ἀντικείμενόν τι προσφιλέως· καὶ ὁ μὲν ἀγαπᾷ τὰ καλὰ ἐνδύματα, ὁ δὲ προτιμᾷ τὰς γυναῖκας, ὁ δὲ εἶναι περιπαθὴς εἰς τοὺς λακωνικοὺς κόνας ἢ ἰέρκκας. Ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν Χασκὴν πασᾶς ἠγάπα τοὺς ἵππους παρὰ πᾶν ἄλλο τι. Ὅταν ἤκουε περὶ ἵππου ὠρχίου, δὲν ἐρείδεται οὔτε χρημάτων οὔτε κόπου διὰ νὰ τὸν ἀποκτήσῃ.

Μίαν ἡμέραν ὁ Χατάν πασᾶς ἐλθὼν εἰς τὰ ἵπποστάσιά του, ἀφοῦ παρετήρησε πολλοὺς ἐκ τῶν ἵππων, λέγει εἰς τὸν βεζίρην του· ἐπ' ἀληθείας κανεὶς βασιλεὺς εἰς τὰ πάντα μέρη τοῦ κόσμου δὲν δύναται νὰ καυχῆθῃ ὅτι ἔχει ἵπποστάσιον ὡς τοῦτο. Ὁ δὲ βεζίρης ἀπεκρίθη· — Κανεὶς βασιλεὺς ὁμολογουμένως δὲν ἔχει ἵπποστάσιον παρόμοιον· ἀλλ' ὁ Κιόρογλου ἔχει ἵππον εἰς τὸ Σαμλί Πέλ, ὀνομαζόμενον Κιράτ, καὶ ὁ Κεῦδάν αὐτός, ὅστις διοικεῖ τὰ ἐπτὰ κλίματα, δὲν ἔχει παρόμοιον του. — Ἦ βεζίρη μου, προθύμως δίδω πᾶν ὅ,τι ἔχω διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸν ἀδάμαντα τοῦτον. — Τοῦτο δὲν εἶναι εὐκόλον, πασᾶ μου. Ὁ Κιόρογλου δὲν ἔχει ἀνάγκην χρημάτων, καὶ εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ λάβῃ μετὰ βίας τὸν ἵππον του. — Ἦ βεζίρη, εἰς ἐκεῖνον ὅστις θὰ μὲ φέρῃ τὸν ἵππον τοῦτον θὰ δώσω τὴν ἡμισυ τῆς ἐξουσίας μου· εἰ δὲ εἶπῃ ὅτι δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, θὰ τῷ δώσω τὰ ἡμισυ τοῦ πλούτου μου· εἰ δὲ δὲν ἀρκουθῇ καὶ εἰς ταῦτα, ἔχω ἐπτὰ θυγατέρας καὶ θὰ τὸν ἀφῆσω νὰ ἐκλέξῃ τὴν ὠραιοτέραν εἰς γυναῖκα. Ὑπάγε καὶ κήρυξον ἐν ρωμῆ σάλπιγγος καὶ κατὰ τοὺς τέσσαρας ἀνεμούς εἰς ὅλα τὰ στρατάπεδα τῆς ἡμετέρας φυλῆς τὸ ἐπόμενον διάταγμα· ὅστις βέης ἢ ἐπαίτης, γέρων ἢ νέος μὲ φέρῃ τὸν Κιράτ θὰ γένη γαμβρὸς μου.

Ὑπῆρχε δὲ εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Χαννίς, παραμάγορός τις Χαμζᾶ ὀνομαζόμενος, τοῦ ὁποῖου ἡ κεφαλὴ καὶ αἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν φαλακροί, καὶ τὸ πρόσωπον ἠλλοιωμένον ὑπὸ τῆς εὐφλογίας. Οὗτος ἀκούσας τὴν διακήρυξιν ἔτρεξεν ἀνυπόδητος καὶ ἡμίγυμνος εἰς τὸν βεζίρην· — Τί διακηρύττεις οὐ-

τως, ὦ βεζίρη; — Τί σε μέλλει, φαλακρὰ κεφαλὴ; — Ἐρωτῶ μόνον, περὶ τίνος πρόκειται; Ὁ βεζίρης ἀφοῦ τῷ ἐξέθεσε τὸ πρᾶγμα, ἐπρόσθεσεν· — Ἐκεῖνος ὅστις τὸ κατορθώσῃ θὰ πλουτήσῃ. — Τί ἀνάγκην ἔχω χρημάτων; λέγει ὁ Χαμζᾶς· δώδεκα ἀκάδες φλοιοῦ ὑδροπέπωνος τὰς ὁποίας μὲ δίδουν καθ' ἐκάστην εἰς τὸ μαγειρεῖον μὲ ἀρκουσιν. Ὁ πασᾶς ὑπόχεται νὰ διαμοιράσῃ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν πλοῦτόν του καὶ νὰ δώσῃ μίαν τῶν θυγατέρων του εἰς γυναῖκα εἰς τὸν ὅστις τῷ φέρῃ τὸν Κιράτ. Παραυθὺς ὁ Χαμζᾶς ἐκθαμβός· — Ἦ βεζίρη, εἶπεν, εἶδα τὰς ἐπτὰ θυγατέρας τοῦ πασᾶ, ἀλλ' ἐὰν συγκατατεθῇ νὰ μὲ δώσῃ τὴν νεωτέραν... — Ὅστις φέρῃ τὸν ἵππον θὰ ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξῃ. Ὁ Χαμζᾶς τύπτειν τὸ στῆθος μὲ τὰς δύο χεῖράς του λέγει· — Κύτταξέ με, κύτταξέ, ἐγὼ θὰ ἐκλέξω; εἶναι ἀληθὲς τοῦτο; εἶπέ με, πῶς, παραδείγματος χάριν. Ὁ σατράπης θὰ ἔχη τὸν Κιράτ· ἀλλὰ πρέπει πρῶτον νὰ μὲ παρουσιάσῃ εἰς αὐτόν. Ὁ βεζίρης διελογίσθη· παρῆλθον ἡδὴ τῆσαι ἡμέραι ἀφότου ἐδημοσιεύσαμεν τὴν διακήρυξιν ταύτην καὶ κανεὶς δὲν παρουσιάσθη· ἰδοὺ ὁ πρῶτος καὶ ὁ τελευταῖος· ὅθεν πρέπει νὰ τὸν παρακλήσω εἰς τὸν σατράπην.

Ὁ Χαμζᾶς εἰσῆλθη ἐνώπιον τοῦ σατράπου. — Σὺ κηκὴ κεφαλὴ ὑπεταγένης νὰ μὲ φέρῃς τὸν Κιράτ; — Ἐγὼ ὁ ἴδιος· ἀλλὰ μὲ τί θὰ μὲ ἀνταμείψῃς, πασᾶ; — Θὰ σὲ ἀνταμείψω μὲ τὸ ἡμισυ τοῦ πλούτου μου. — Δὲν ἔχω ἀνάγκην χρημάτων. — Θὰ σὲ δώσω τὸ ἡμισυ τῆς ἐξουσίας μου. — Δὲν μὲ χρειάζεται ἡ ἐξουσία σου, τί θὰ τὴν κάμω; — Θὰ ἐκλέξῃς ἐκ τῶν ἐπτὰ θυγατέρων μου ὁποῖαν θελήσῃς. — Ἦ ἡγεμὼν, δὲν πιστεύω εἰς τοὺς λόγους σου. — Τί ἄλλο περισσότερο ἡμπορῶ νὰ κάμω διὰ νὰ σὲ καταπείσω; — Ὅμοσε φίλων τὸ Κοράνιον ὅτι ἐὰν παραβῇς τὸν λόγον σου, θὰ διαζευθῇς ἐκάστην τῶν ἐπτὰ γυναικῶν σου. Ἀφοῦ δὲ ὁ σατράπης ὠρκίσθη, ὁ Χαμζᾶς λέγει· — Ἀπὸ πολλοῦ ἡδὴ ἀγαπῶ τὴν νεωτέραν θυγατέρα σου· καὶ εἰ δὲ ἀποθάνω εἰς τὴν ὁμοιοπαρίαν ταύτην, τοῦτο δὲν μὲ λυπεῖ διάλου· εἰ δὲ τούνηκτίον φέσω τὸν ἵππον, θὰ λάβω εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα σου. Βίβων δὲ ὁ πασᾶς θὰ τὴν λάβῃς, ἀράχῃς τὸ Κοράνιον.

Ὁ Χαμζᾶς ἀπέρχεται ἐσπυρισμένος εἰς τὸ Σαμλί Πέλ, ὅπου ἡ ἀριζὴ τοιοῦτου ποταμοῦ ἀνθρώπου μάστις σχεδὸν ἐγνωρίσθη. Διατρέψας δὲ αὐτόθι ἐπὶ μῆτα ἐσκέφθη οὕτως· ἄς προσπαθήσωμεν νὰ παγηναύσωμεν τὸν Δελὶ Ἀχμέτ μὲ τὸ ἀγκιστρὸν τῆς ριλίξ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἕως θὰ κατορθώσω νὰ εἰσελθῶ εἰς τὸ ἵπποστάσιον. Ἐντελθὼν τότε εἰς τὴν αἶλὴν τοῦ ἵπποστασίου περισκεμμένως καὶ μὲ βήματα βραδέα, καὶ διαρρήξας τὸν χιτῶνά του κατὰ τὸ στῆθος συνεσφόρευσε κοπρίαν, καὶ ῥιφθὲς ἐπ' αὐτῆς ἔρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ἀναστενάξῃ μεγαλοφωνῶς. Τὰ δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του ὡς ἡ βροχὴ ἐκ τῆς νεφέλης. Ὁ Δελὶ Μιχτάρ, ἵπποκόμος τοῦ Κιόρογλου, διαβάνων τότε ἐντεῦθεν,

εἶδε δυστυχῆ τινα δλόγυμνον καὶ κλαίοντα ἐπὶ σωρῶ κοπρίας, καὶ ἐκινήθη εἰς οἶκτον. Πασίγνωστον δὲ ὅτι οἱ μωροὶ (α) εἰσὶν ἐπιφθονεῖς εἰς οἶκτον. — Διατί φωνάζεις οὕτω, φαλακρῆ; Ὁ Χαμζᾶς ἀποκρίνεται. — Εἶθε νὰ γείνω δοῦλός σου! Εἶμαι ὄρφανός καὶ ξένος. Ἐνεκὰ τῆς ἀτυχίας τοῦ μετώπου μου κανεὶς δὲν θέλει νὰ με λάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του· καὶ ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ εὕρω κύριον, ὅστις νὰ με δίδῃ ὀλίγον ἄρτον. Ὁ Δελὶ Μιχτάρ λέγει καθ' ἑαυτὸν ὅλος ὁ κόσμος τρώγει τὸν ἄρτον τοῦ Κιόρογλου· θὰ λάβω αὐτὸν εἰς τὸ ἱπποστάσιον καὶ θὰ τὸν τρέψω. Ανακουσθεῖς λοιπὸν κατὰ πρῶτον ἕως τοῦ ἀγκῶνος καὶ πληρώσας ἀγγεῖον ζεῖοντος ὕδατος, ἔλαυτε τὴν κεφαλὴν τοῦ Χαμζᾶ καὶ ἔπειτα, ἀφοῦ ἐλούσῃ καθ' ὅλον τὸ σῶμα, τῷ ἔδωκε νὰ φορέσῃ τὰ παλαιὰ του φορέματα. Ὁ φαλακρὸς Χαμζᾶς εἶδειε τόσον ζῆλον καὶ ἐπιδεξιότητα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ὥστε ὁ Δελὶ Μιχτάρ ἐθάρμαζεν. Εἷς δ' ἐκ τῶν δύο καλλιτέρων ἵππων τοῦ ἱπποστασίου τούτου ἦτο ὁ Κιράτ, ὅστις ἦτο δεδεδεμένος ἐκ τοῦ ἑνὸς τῶν ποδῶν με ἀλύσον, τῆς ὁποίας τὸ κλειδίον πάντοτε ὁ Κιόρογλου ἔφερεν εἰς τὸν κόλπον του. Ὁ δὲ ἄλλος, τὸν ὁποῖον συνήθως ἀνέβαιναν ὁ Λιδάξ, ὠ-ουάξετο Δοράτ (ε), καὶ οὗτος ἐδέοντο χωριστὰ καὶ τὸ κλειδίον τῆς ἀλύσου του ἦτο εἰς τὸν κόλπον τοῦ Δελὶ Μιχτάρ.

Ἀφοῦ ὁ Χαμζᾶς ἐγνώρισεν ὅλα ταῦτα τὰ περιστατικά, μετ' οὐ πολὺ ἤρχισεν νὰ ἀπαλπίζηται περὶ τοῦ πῶς νὰ γείνη κύριος τοῦ Κιράτ. Ὁ Κιόρογλου ἔρχεται μίαν ἡμέραν εἰς τὸ ἱπποστάσιον καὶ εὕρισκει τὸν Δελὶ Μιχτάρ κοιμώμενον· παρατηρήσας δὲ εἶδεν ἀθλιὸν τινα βακενδύτην καὶ φαλακρὸν στλεγγίζοντα τὸν Κιράτ με ψήκτρην καὶ τεμάχιον πινίου. Ὁ Κιόρογλου καὶ ὁ Χαμζᾶς ποτὲ δὲν εἶχον ἰδεῖ ἀλλήλους πρότερον. Ὁ Κιράτ ἦτο τετακμένος ὡς τόξον ὑπὸ τὸν πῆχυν τῆς στιβαρῆς χειρὸς τοῦ Χαμζᾶ, καὶ τὸ δῆγμα του ἐστειλθεν ἔνεκα τῆς ἐξαιρέτου περὶ αὐτὸ ἐπιμελείας του. Ὁ Κιόρογλου τρέμων ὅλος διελογίσθη ἄνθρωπος ὑπὸ τὸν βροχίονα τοῦ ὁποίου ὁ Κιράτ κέμπτεται οὕτω δὲν εἶναι ἐκ τῶν τυχόντων, καὶ ἀνερώνησε. — Μαθήμενὲ σκύλε, παρ' ὀλίγον θὰ ξεκολλήσῃς τὸ δῆγμα τοῦ ἀλόγου· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον στλεγγίζουσιν οἱ ἄνθρωποι; Ὁ Χαμζᾶς ἀρπίζει μεγάλην σιδερέαν σφύραν καὶ ὑψώσας κατὰ τοῦ Κιόρογλου ἀνέκραξε. — Τί ἤλλες νὰ κάμῃς εἰς τὸ ἱπποστάσιον; φύγε ἀπ' αὐτοῦ, φαυλόβιε· ἐπειδὴ εἶχε διαταχθῆ παρὰ τοῦ Δελὶ Μιχτάρ διὰ νὰ μὴ ἐπιτρέπη εἰς κανένα τὴν εἰς τὸ ἱπποστάσιον εἰσοδόν. Ὁ δὲ Κιόρογλου λέγει. — Ἀνόητε, πῶς τολμᾷς νὰ σηκώσῃς χεῖρα κατ' ἐμοῦ; Ὁ Δελὶ Μιχτάρ ἐξυπνήσας ἐκ τοῦ θορύβου, ἐσηκώθη καὶ ἐχαϊρέτησε τὸν κύριόν του. — Τί ἄνθρωπος εἶναι αὐτός, τὸν ὁποῖον ἔχεις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου; — Εἶθε νὰ γείνω

θῆμα σου! Χιλιάδες ἀνθρώπων τρώγουσιν τὸν ἄρτον σου. Αὕτη ἡ φαλακρὰ κεφαλὴ εἶναι ἐπιτηδαιοτάτη, καὶ δύναται, ὡς καὶ τόσοι ἄλλοι, νὰ ὠρεληθῇ καὶ αὐτός ἐκ τῆς μεγαλοδωρίας σου. — Δὲν ἀρνοῦμαι τὸν ἄρτον μου εἰς κανένα· ἄς φάγῃ ὅσον θέλῃ· ἀλλὰ κρίνων ἀπὸ τοῦ πόδα καὶ ὅλον τὸ ἐξωτερικόν του, δὲν ἐλπίζω κανέν καλόν παρ' αὐτοῦ· ἔχει χαρακτῆρα κλέπτου ἵππων. — Ὅχι! Ὅχι, κύριέ μου· καὶ σιδερεῦς ἐὰν ἦτο, δὲν ἠδυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν πλέον τῶν ἑξ ῥαφιδῶν.

Ὁ Χαμζᾶς ἐνόησας ὅτι ἦτο ὁ Κιόρογλου, ἐβρίμβε κατὰ γῆς τὴν σφύραν, καὶ ἐντρομος ἔτρεξε νὰ κρησθῇ ὑπὸ σάγμα ἡμιόνου. Ὁ Κιόρογλου πρὶν νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ ἱπποστασίου λέγει εἰς τὸν Δελὶ Μιχτάρ. — Νὰ ἐπαγρυπνῆς πάντοτε τὸν ἵππον μου καὶ μὴ ἐμπιστεύεσαι εἰς κανένα.

Ὅσοι δὲ ὁ Χαμζᾶς ἔμενον εἰς τὸ ἱπποστάσιον, τόσῳ μᾶλλον ἐγνώριζε τὸ ἀδύνατον τῆς κλοπῆς τοῦ Κιράτ. Λέγει λοιπὸν καθ' ἑαυτὸν· ἐὰν δὲν εἶναι ὁ Κιράτ, ἄς εἶναι τοῦλάχιστον ὁ Δοράτ· ὁ πρῶτος εἶναι πατήρ τοῦ δευτέρου, καὶ ἡ μήτηρ του ἦτο φορβᾶ· ἀραδική. Ὁ Κασάν πρῶτος δὲν εἶδέ ποτε οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἄλλο· θὰ με πιστεύσῃ καὶ θὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του· καὶ ἐὰν ποτε συμβῆ νὰ γνωρίσῃ τὸ ἀληθές, δὲν θὰ μοῦ τῆς ἀραιρέσῃ ἀφοῦ τὴν συζευθῶ.

Τὴν νύκτα ἠτοίμασε τὸ ἐρίππιον καὶ ὅλας τὰς ἱπποσκευὰς αὐτοῦ. Ὁ Δελὶ Μιχτάρ ἦτο οἰνοβαρῆς ὅτε ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ παλατίου τοῦ Κιόρογλου, καὶ βλέπων τὸν Χαμζᾶν κλαίοντα πικρῶς, καὶ τὸ πρόσωπον ἔχοντα ἐστριγμένον ἐπὶ τῶν χειρῶν, ὡς νὰ εἶχε χροεύσει, ἠρώτησε. — Τί ἔχεις, Χαμζᾶ; — Κύριε, καὶ πῶς νὰ μὴ κλαίω; Καθ' ἐκάστην νύκτα πηγαίνεις καὶ πίνεις μετ' τὸν Κιόρογλου ἐρυθρόν οἶνον, καὶ δὲν λέγεις ποτέ· ἄς φέρωμεν σταγόνας τινὰς εἰς τὸν ταλαίπωρον ὄρφανόν. Φεῦ! Τί πράγμα νὰ εἶναι αὐτός ὁ οἶνος; Ποτέ μου δὲν τὸν ἐδοκίμασα· εἶναι γλυκὺς ἢ ὀξείνός.

Ὁ Δελὶ Μιχτάρ σηκώνεται, λαμβάνει τὸν κύαθον τοῦ ἱπποστασίου, πηγαίνει εἰς τὸ ὄψοφυλάκιον τοῦ Κιόρογλου καὶ πληρώσας αὐτὸ φέρει καὶ βάλει ἐμπροσθεν τοῦ Χαμζᾶ εἰπών. — Πίε φαλακρὰ κεφαλῆ. Ὁ Χαμζᾶς πληρώσας ἀγγεῖον μέχρι στεφάνης δίδει εἰς τὸν Δελὶ Μιχτάρ. — Κύριε, δοκίμασε σὺ πρῶτος διὰ νὰ ἴδῃ πῶς τὸ πίνεις. Ὁ Δελὶ Μιχτάρ κενώσας τὸ ἀγγεῖον μέχρι τῆς τελευταίας σταγόνας, λέγει. — Ἴδού ὁ τρόπος τοῦ πίνειν. Ὁ Χαμζᾶς πληρώσας ἤδη τὸ ἀγγεῖον καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀφοῦ τὸ ἐπλησίασεν εἰς τὰ χεῖλη του, τὸ ἐτίναξε τόσον ἐπιδεξιῶς, ὥστε ὅλον τὸ ποτὸν ἔχυσεν ἀνωθεν τοῦ ὄμου του, χωρὶς κἄν ὁ Δελὶ Μιχτάρ νὰ τὸ παρατηρήσῃ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τόσον πολὺ ἐμέθυσεν τὸν ἱπποκόμον, ὥστε τελευταῖον ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς νεκρός. Ὁ Χαμζᾶς λέγει καθ' ἑαυτὸν. — Δὲν ἀρμολοῖ νὰ φαίνωμαι μετ' αὐτὰ τὰ βῆκη. Ἐξέβαλε λοιπὸν τὰ παλαιὰ ἐνδύματά του, καὶ ἀπογυμνώσας τὸν Δελὶ Μιχτάρ, ἀντήλλαξε μετ' ἐκεῖνον τὰ φορέματά του.

(α) Αἰνίσσεται τῆς κυρίας σημασίας τῆς λέξεως Δελί, μωρός, τρελλός.

(ε) Ἴππος πυρρός.

Εὐρών δὲ εἰς τὸν κόλπον τοῦ οἰνόφυλλου τὸ κλει-
 εδίον τῆς ἀλύσου τοῦ Δοράτ, ἐξήγαγε τὸν ἵππον
 φῶ τοῦ ἱπποστασίου, καὶ ἀφοῦ ἐπέσχεζεν αὐτὸν ἔ-
 συγεν, ὡς ἀστὴρ διαίτων, διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς φερου-
 σης εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς φυλῆς τοῦ Χαννίς.

Ὁ Κιόρογλου λίαν πρῶτ' ἔρχεται εἰς τὸ ἱππο-
 στάσιον χωρὶς ζώνης, μόλις ἐξεληθὼν ἐκ τοῦ χαρῆμ.
 καὶ παρατηρήσας τὸν μὲν Κιράτ βλέπει εἰς τὴν
 συνήθη θέσιν, ὃ δὲ Δοράτ εἶχε γαίνει ἀφαντος· καὶ
 ἐμάντευσεν εὐθὺς ὅτι τὸν ἐκλεψεν ἡ φαλακρὰ κε-
 φαλή. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν Δελί Μιχτάρ τὸν ἱπ-
 ποκόμον, ὅστις σηκωθεὶς ἔτριψε τοὺς ὀφθαλμούς του
 καὶ ἐχαίρησε. — Ῥυπαρέ, τί εἶναι αὐτὰ τὰ βράκη
 τὰ ὅποια βλέπω ἐπάνω σου;

Ὁ ταλαίπωρος ἱπποκόμος παρατῆρει τὰ ἐνδύ-
 ματά του καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύῃ εἰς τοὺς
 ὀφθαλμούς του. — Ποῦ εἶναι ὁ Δοράτ; — Κύρια,
 ὁ Χαμζᾶς, φαίνεται, τὸν ἐξήγαγεν εἰς περίπαιτον ἢ
 διὰ νὰ τὸν πωτήσῃ. — Ἐγὼ δὲν σ' ἔλεγον ὅτι ἦτο
 κλέπτης ἵππων; ὀγλίγωρα, ἐτοίμασε τὸν Κιράτ!

Ὁ Κιόρογλου ὀπλισθεὶς ἀνέβη εἰς τὴν κρυφὴν
 τοῦ πλησιέστατα κειμένου ὄρους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου
 ἐρύλαττον οἱ πρόσκοποι αὐτοῦ, καὶ παρατηρήσας
 τὴν χώραν διὰ τηλεσκοπίου ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψε
 τὸν φηγάδα. Τὸν εἶδε δὲ πετόμενον ὡς βέλος πρὸς
 τὰς σκηνάς του.

Λυσσῶν τότε ἀφῆκε βρυχηθμὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους. — Ἄ-
 θλιε κλέπτα, ποῦ φεύγεις, ποῦ ὑπάγεις. Ἡμπορεῖς
 νὰ φύγῃς τόσον, ὅσον ἀπέχει ἡ Σταμπούλ· καὶ ἐκεῖ
 θὰ σὲ ἀκολουθήσω καὶ θὰ σὲ πιάσω.

Ἡ φωνὴ τοῦ Κιόρογλου ὅτε ἦτο ὀργισμένος ἠκούε-
 το ἐν μίλιον μακρὰν. Ὁ Χαμζᾶς ἀναγνωρίσας αὐτὸν
 μακρόθεν λέγει. — ὦ πάτερ οὐράνιε, ἡ ζωὴ εἶνε γλυ-
 κεία. Οὐκί, οὐκί εἰς ἐμέ! Παρατηρήσας δὲ ἐμπροσθεν
 καὶ ἰδὼν κόμπην κρᾶν κειμένην λέγει. — Ἐὰν δυναθῶ
 νὰ φθάσω εἰς τὴν κόμπην ταύτην, θὰ σωθῶ. Ἐφαίνετο
 δὲ βράθρον βαθὺ πρὸ τῆς πόλεως. — Ποῖος ἠμπο-
 ρεῖ νὰ μὲ βεβαιώσῃ, λέγει καθ' ἑαυτὸν ὁ Χαμζᾶς, ὅ-
 τι ὁ Κιόρογλου πρὶν ἐγὼ καταλάβω τὴν κόμπην δὲν
 θὰ κατακάσῃ τὸν πατέρα μου!

Εἰς τὸ βάθος τοῦ βράθρου ὑπῆρχε μύλος· ἀλλ'
 ὁ μὲν μυλωθρὸς ἦτο ἀπὼν, οἱ δὲ τροχοὶ ἔμενον
 ἀργοί. Τρέχει ἐκεῖ ὁ Χαμζᾶς, δένει τὸν χαλινὸν
 τοῦ Δοράτ εἰς τὴν θύραν καὶ ἐμβαίνει εἰς τὴν ἔρη-
 μον κτίριον. Ἐκεῖ εὐρών τὸ φόρεμα τοῦ μυλωθροῦ
 ἐνεδύθη αὐτὸ καὶ περιελείφθη μὲ ἄλευρον ἐκ κε-
 φαλῆς μέτροι ποδῶν.

Γνωστὸν ὅτι ὅταν τρέξῃ τις κατασπασμένως οἱ
 ὀφθαλμοὶ του γίνονται ὡς κεκαλυμμένοι ὑπὸ ὀμίχλης,
 καὶ ἡ ὄρασις του δὲν εἶναι καθαρὰ ἐπὶ τινα χρόνον.
 Ὁ Κιόρογλου μὴ γνωρίσας τὸν Χαμζᾶν ἠρώτησε
 μυλωθρὲ, ποῦ εἶναι ὁ ἵππεύς ὁ ὁποῖος ἀναβαίνει
 τὸν ἵππον τὸν δεμένον εἰς τὴν θύραν σου; — ὦ ἀγα-
 μου! Ὁ ἵππεύς ἐκρημνίσθη ἐδῶ κυριευμένος ὑπὸ
 τοιοῦτου φόβου, ὥστε ἔτρεξε διὰ νὰ κρυφθῇ ὑπὸ
 τὸν τροχόν.

Ὁ Κιόρογλου τρέμων ὅλος ὑπὸ θυμοῦ κατέβη ἐκ
 τοῦ ἵππου καὶ εἶπε· κράτει τὸν ἵππον μου. — Ἐκ-

βαλὼν δὲ τὴν μάχαιραν ἔτρεξεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ
 κλέπτου. Ὁ Κιράτ, ἐπειδὴ εἶχεν τὸ προτέρημα
 τοῦτο ὅτι ὑπήκουε κατὰ πάντα εἰς ὅτιναδῆποτε
 παρεδίδοτο παρὰ τὸν Κιόρογλου, ἀφῆκε καὶ τὸν
 ὠδήγησεν ὡς παιδίον. Ὁ Χαμζᾶς, φύσει πονηρὸς
 ὢν, ἀποβάλλει εὐθὺς τὸ ἔνδυμα τοῦ μυλωθροῦ καὶ
 πηδᾷ ἐπὶ τὸν Κιράτ· καὶ καλπάζας πρὸς ὀλίγον
 ἐπιστρέφει διὰ νὰ περιμένῃ ἡσυχῶς τὸν Κιόρογλου,
 ὅστις ἀνερευνήσας ὅλον τὸν μύλον καὶ μὴ εὐρών
 ψυχὴν γεννητὴν ἐξέρχεται καὶ βλέπει τὸν Δοράτ
 εἰς τὴν θύραν, καὶ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ τὸ ἔν-
 δυμα τοῦ μυλωθροῦ ἐφριμμένον κατὰ γῆς· παραι-
 τέρῳ δὲ τὸν νικηφόρον Χαμζᾶ μετὰ τὰ ἰδιά του ἐν-
 δύματα ἐπὶ τοῦ Κιράτ. Τότε εἶπε καθ' ἑαυτὸν.
 Ἐκαμα λεψοδοσίαν καλλίστην! ὅμως ὁ θεὸς νὰ δώσῃ
 καὶ νὰ μὴ μετανοήσωμεν πολὺ ἀργά. Καὶ ἀνέκραξε
 Χαμζᾶ βέη! — Τί θέλεις, εὐγενῆ πολεμιστά. — Ἄς ἐ-
 πιστρέψωμεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ θὰ ὑπάγωμεν
 βραδέως· διότι οἱ ἵπποι εἶναι κακοπιακότες. — Ποῦ
 λέγεις ὅτι θὰ ὑπάγῃς; — Εἰς τὸ Σαμλί Πέλ. Μὲ
 προσέβαλες παραλόγως· καὶ ἦλθον νὰ σὲ ζητήσω
 μόνος. — Μὴ ἀστεῖξῃσαι περισσύτερον, ὦ Κιόρογλου·
 ἐζήτησα τὸν ἵππον εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ, δόξα
 τῷ θεῷ, τὸν ἦρξα ἐπὶ τὴν γῆν· κατεδέχθη· νὰ μὲ
 δωρήσῃς τὸν Κιράτ ἰδίαις χερσίν. Εἴθε νὰ ἀπολαύῃς
 ζωὴν καὶ εὐδαιμονίαν ἀτελεύτητον! μόνον νὰ μὴ
 ἀπαιτήσῃς νὰ σὲ ἀκολουθήσω. — Σὲ παρακαλῶ,
 Χαμζᾶ, νὰ εἶμαι δούλός σου! Εἶπέ με, πλούτη,
 ἵππον, γυναῖκα, τί ἐπιθυμεῖς; Πολεμιστά, σὲ ὁ-
 μνύω ὅτι ὅλα θὰ τὰ ἔχῃς ἐν ἀφθονίᾳ. Εἶσαι κύριος
 νὰ ἐκλέξῃς ὅ,τι ἔχω εἶναι ἰδικόν σου. — Μὴ νομιζῇς
 ὅτι θὰ μὲ ἀπατήσῃς. Ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἐπιθυμῶ
 δὲν σὲ ἀνέκει, καὶ θὰ σὲ κάμω νὰ γνωρίσῃς τὴν
 ἀλήθειαν. Ἐγὼ ἀγαπῶ τὴν μικροτέραν θυγατέρα τοῦ
 Χασάν Πασᾶ, ὅστις μὲ ὑποσχέθη νὰ τὴν δώσῃ εἰς
 γυναῖκα εἰς ἀνταλλαγὴν μὲ τὸν Κιράτ· ἀπὸ ἐξ
 ἡμετέρων καὶ ἐπέκεινα ἐμπαραινόμεν ὑπὸ ἀπελπισίας εἰς
 τὸ Σαμλί Πέλ. Τώρα δὲ κύτταξες, ἀπάγω τὸν Κι-
 ράτ, καὶ σὺ αὐτὸς εἶσαι ὁ αἴτιος τῆς εὐτυχίας μου.
 Εἴθε νὰ ζήσῃς εὐτυχῆς καὶ μακροχρόνιος! Πηγαίνω
 νὰ λάβω γυναῖκα. — Χαμζᾶ βέη, ἀπόδοσέ με μόνον
 τὸν ἵππον, καὶ σὲ φέρω ἐπὶ τῆς σπάθης μου τὴν
 κεφαλὴν τοῦ Χασάν Πασᾶ. — Τοῦτο, ὅταν τὸ κατ'
 ἐμέ, θὰ εἶναι ἔργον ἀγενές. Ποῖαν ἀπόδειξιν γεν-
 ναιοψυχίας θὰ δώσω εἰς τὴν μνηστὴν μου;

Αἱ παρακλήσεις καὶ αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Κιόρογλου
 εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευταν· ὁ Χαμζᾶς ὤμοσεν εἰς τὸ
 ὄνομα τοῦ θεοῦ, ὅτι δὲν θὰ ἀποδώσῃ τὸν ἵππον.
 Ὁ Κιόρογλου ἀναστενάξας βραδέως, εἶπε· Χαμζᾶ
 βέη! ἐπίτρεψόν με νὰ ψάλλω ἄσμα τὸ ὁποῖον ἐνε-
 θυμήθην. — Χωρὶς Κιράτ ὁ βίος καὶ ὁ κόσμος εἶναι
 βῆρος δι' ἐμέ. Ταλαίπωρε Κιόρογλου! Ἦδῃ ὅτε ὁ
 Κιράτ κατέλιπε τὰς χεῖράς σου πρέπει νὰ κτυπᾷς
 τὴν κεφαλὴν σου ὑπὸ θλίψεως, ὦ Κιόρογλου!

Ὁ Χαμζᾶς ἠτένιζε τὸν Κιόρογλου ἐν ᾧ οὗτος
 ἐξηκολούθει νὰ ψάλλῃ. — Ἐὰν ἐζήτησες βέβαια τὸν Κι-
 ράτ παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ. Ἡ οὐρὰ τοῦ Κιράτ ἦτο
 δέσμη ἀνθέων. Ἀναβαίνων τις αὐτὸν ἀνέδειξε τὴν

εὐδαιμονίαν αὐτήν. Ὁ Κιόρογλου! ὁ Θεὸς νὰ σὲ τὸν ἀποδώσῃ! πνίγομαι εἰς θάλασσαν βαθεῖαν. Ἡ διὰ τὴν ἀπόλειαν τοῦ Κιράτ θλίψις κεῖται ὡς πέτρα τις ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου, καὶ παρασύρει με εἰς τὴν ἄβυσσον. Εἶμαι χωρικός, μυλωθρός, μακρὰν ἐμοῦ τὸ ξίφος τοῦτο. Κιόρογλου, θὰ ἔχῃς ἀνάγκην τώρα νὰ φωνάζῃς σίτου, σίτου (α)!

Ὁ Κιόρογλου ἐφάνητο ὡς παράφρων καὶ ἐλεγχοῦντος χωρὶς Κιράτ δὲν ἀξίζει νὰ εἶμαι πολεμιστής.

Ὁ Χαμζᾶς λέγειν ὦ Κιόρογλου, οἱ λόγοι σου ἔκαυσαν τὸ ἥπαρ μου. Πήγαινε εἰς τὸ Σαμλί Πέλ καὶ μένε ἐν ἡσυχίᾳ ἑξὶ μῆνας, καὶ ὑστερον φέρεσε ἐνδυμα Ἄσχικ (β) καὶ ἔλθε εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς φυλῆς τοῦ Χαννίς. Ἐκεῖ θὰ φέρω τὸν Κιράτ, καὶ θὰ νυμφευθῶ τὴν θυγατέρα τοῦ Πασᾶ· ἀλλὰ σὲ δυνώω ὅτι ἐγὼ αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἔλαβα τὸν Κιράτ ἀπὸ τὰς ἰδίαις χειρᾶς σου, ὁ αὐτὸς θὰ σὲ ἀποδώσω ἰδίαις χερσὶ τὸ ἥλιον καὶ τὸν ἵππον.—Πῶς νὰ γνωρίσω, ὦ Χαμζᾶ, ἐάν οἱ λόγοι σου εἶναι εὐλογητοὶ ἢ ὄχι;—Ὁμνῶ εἰς τὸν θεόν· ἔχω ψυχὴν εὐγενῆ καὶ σὲ τὸ ἐπαναλέγω ὅτι ἐγὼ αὐτὸς θὰ κρατῶ τὸν Κιράτ μετὰ τὸν χαλινόν· καὶ θὰ σὲ τὸν ἀποδώσω. Τοῦτο εἰπὼν ἐστρέψε τὴν κεφαλὴν τοῦ Κιράτ καὶ ὑπῆγε πρὸς τὸ στρατόπεδον τῆς φυλῆς τοῦ Χαννίς. Ὁ Κιόρογλου παρεῖρη τὸν λίαν πεφλημένον ἵππον του ἕως οὗ ἔγειναν ἄραντος. Παρίλυπος καὶ νεύων εἰς τὴν γῆν τὸ ὄμμα του ἐπέστρεψεν ὀπίσω καὶ ἀνέβη τὸν Δοράτ. Ὅλοι οἱ λησταὶ εἶχον ἐξέλθει ἀπὸ τὸ Σαμλί Πέλ διὰ νὰ ἴδωσι τί μορφήν θὰ ἔχῃ ὁ Χαμζᾶς ἐπαναγόμενος ὑπὸ τοῦ Κιόρογλου· ἀλλ' ὅτε εἶδον τὸν ἀρχηγόν των μόνον ἐπὶ τοῦ Δοράτ, εἶπον πρὸς ἀλλήλους· ὁ Κιόρογλου ἠπατήθη ὑπὸ τοῦ πανσόφου ἐκείνου φαλακροῦ. Καὶ φειθεθέντες τὴν ὀργὴν τοῦ Κιόρογλου διεσκορπίσθησαν πανταχοῦ. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν ὡς μὲς ἐκρύβθη εἰς τρύπαν. Ὁ Ἀϊβάζ δὲ μόνος ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ· Ἀγᾶ, ἔκμας κελὴν ληψοδοσίαν· τὸν Δοράτ μετὰ τὸν Κιράτ! Συνέλαβες τὸν κλέπτην;—Φύγε ἀπ' αὐτοῦ, ἀνόητον πριδίου. Καὶ ὁ νεανίσκος ἐντρομῆς ἀπεμακρόνη.

Ὁ Κιόρογλου παρευθεὶς εἰς τὸ χαρέμιον ἐπὶ ἑξὶ μῆνας δὲν ἐκινῆθη ἐκ τοῦ δωματίου τῆς Νιχάρας. Εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ χρόνου τούτου λέγει—Νιχάρα, ὁ Χαμζᾶς με ὑπεσχέθη περὶ τίνος πράγματος· πρέπει νὰ ὑπάγω καὶ ἢ νὰ ἀποθάνω ἢ νὰ ἐπανέλθω μετὰ τὸν Κιράτ.

Ἐσηκώθη λοιπὸν καὶ ἐφόρεσεν ἐνδυμα Ἄσχικ, καὶ ἀποχαιρετήσας τὴν γυναῖκά του ἀνεχώρησεν.

Πλησιάζων ἤδη εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Χαννίς ἠτοιμάζετο νὰ περᾶσῃ πλατὺν ποταμὸν καὶ περκτηρήσας τὸ ἔχνος τῶν ποταμῶν ἵππου ὁ ὁποῖος εἶχε πηδῆσαι δι' ἐνὸς πεδύματός ἀπὸ τῆς μιᾶς ὄχθης εἰς τὴν ἄλλην, λέγει καθ' ἑαυτόν.—Χαννίς ἵππος ὑπὸ τὴν ὑφήλιον, ἐκτὸς τοῦ Κιράτ, δὲν ἤθελε δυνεθῆ

νὰ κατορθώσῃ τοιοῦτόν τι· φαίνεται ὅτι ὁ Χαμζᾶς ἦλθε μετὰ αὐτὸν εἰδῶ.

Εἰσελθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον κατέτριψε πολὺν χρόνον νὰ περιέλθῃ πολλὰς σκηνάς καὶ σχοινία τεταμένα δεικνύοντα τὰ ὄρια τῶν σκηνῶν. Πιστὸς εἰς τὸ πολίτευμά του ἐψάλλε διηνεκῶς θέλων καὶ τέρπων τοὺς ἀκούοντας· καὶ τὰ ἄσματα αὐτοῦ ἐν γένει περιστρέφαντο εἰς τὸν ἔπαινον τοῦ ἵππου.

Ἡ εἰδήσις αὕτη ἐφθασε μετ' ἄλλῃον εἰς τὰ ὄτια τοῦ πασᾶ, ὁ ὁποῖος ἦτο κατηρῆς, ἐπειδὴ ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Χαμζᾶς εἶχε φέρει τὸν Κιράτ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀναβῆ αὐτόν, ἀλλ' ἔμνε δεδωμένος εἰς τὸ ἵπποστάσιον χωρὶς νὰ ἀνέχηται νὰ τὸν πλησιάσῃ τις, εἰμὴ μόνος ὁ Χαμζᾶ βέης. Ὁ σατράπης προσέταξε νὰ φέρωσι τὸν Κιόρογλου ἐνώπιόν του, καὶ ἀφοῦ τὸν ὑπεδέχθη μετὰ μεγάλης δεξιότητος, τῷ ἐπέτρεψε νὰ μένῃ εἰς τὴν σκηνὴν του εἰπὼν.—Λέγεται ὅτι εἶσαι ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἐγκωμιάζειν τοὺς ἵππους· ἦλθες ἐγκαίρως εἰς τόπον, ὅπου δύνασαι νὰ ἴδῃς ἵπποστάσιον ἀπαράμιλλον. Ὁ Κιόρογλου φοβούμενος μήπως ὁ Χαμζᾶ ἔβη τὸν προδῶση παρετήρησε, καὶ, ἰδὼν ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτο ἐκεῖ, ἐψάλλε τὸν ἀκόλουθον ἔπαινον·

— Ἀφήσατέ με νὰ ψάλλω τὸ ἐγκώμιον ἀρχαικοῦ ἵππου. Αἱ χαῖται του πρέπει νὰ εἶναι ὡς νήματα μεταξῆς· οἱ πόδες του δὲν πρέπει νὰ ἦναι εὐσαρκοὶ· μόνον δέρμα περιβάλλει αὐτούς· αἱ ὄπλαί του φαίνονται τετοροφωμένα. Τὰ πέταλά του δὲν σταθμίζουσι περισσότερον μιᾶς ὀκκῆς ἀργύρου· θὰ εἶναι ῥιωμακλαῖος καὶ ἀναστήματος μετρίου· ὁ λαιμὸς του εἶναι μικρὸς, λεπτὸς καὶ ὀμαλὸς ὡς ταινία. Ὅταν ἐκβαίνῃ ἐκ τοῦ ἵπποστασίου, σκιρτᾷ καὶ παίζει πολυτρόπως.—Εὖγε, ὦ Ἄσχικ! ἀνέκραξεν ὁ πασᾶς, ποτὲ δὲν ἤκουσα νὰ ἐπαινῶσιν ἵππον τόσον τεχνικῶς. Ὁ περιβόητος Κιράτ τὸν ὁποῖον με ἔφερον ὁ Χαμζᾶ βέης, ἔχει ὅλα τὰ προτερήματα τὰ ὁποῖα ἀπρητίμασας.— Ἀλλὰ τί με χρησιμεύει; Εἶναι τόσον κκεὸς καὶ σκληραύχην, ὥστε δὲν ἔμπορῶ νὰ τὸν ἀνθῶναιω.

Ὁ Κιόρογλου λέγει· πολυχροννημένος νὰ ἦναι ὁ πασᾶς! ὁ θυμοειδὴς ἵππος εἶναι ὁ καλλίτερος πρὸς ἵππασίαν.—Καὶ διὰ τί;

Ὁ Κιόρογλου ἐψάλλε τάδε·

— Ἴππος εὐγενὴς βιδίζει εὐτόλμως, ὡς νὰ ἤθελον ἀνατρέψῃ τὸν ἵππεα· σείει τὰ ὄτια καὶ ἔλκει τὸτον ἰσχυρῶς τὰς ἡνίας, ὥστε ὁ ἵππεὺς πρέπει νὰ τὸν κρατῇ στερεῶς καὶ νὰ μὴ δίδῃ ἀνάπαυσιν εἰς τὰς χειρᾶς του. Ὁ ἵππος τοῦ πολεμιστοῦ κριοῦ· θὰ εἶναι θυμοειδὴς ὡς ὁ κύριός του.

Ὁ πασᾶς καλέσας τοὺς ὑπηρέτας εἶπεν.— Ἀς ἔλθῃ ὁ Χαμζᾶ βέης ἐνώπιόν μου· θέλω νὰ ἀκούσῃ τὰ ὄρατα ταῦτα ἐγκώμια τοῦ ἵππου.

Ὁ Χαμζᾶ βέης εἶχε νυμφευθῆ τὴν νεωτέρην θυγατέρα τοῦ πασᾶ, καὶ εἶχε ὑψωθῆ εἰς τὸν βαθμὸν μεγάλου βεζίρου.

Ἐρχεται φέρων πολυτελεῆ μελωτὴν καὶ ὠραιότατον κασιμίριον εἰς τὴν κεφαλὴν.

Εἰτῆλθε καὶ μόλις νεύσας τὴν κεφαλὴν πρὸ τοῦ

(α) Λέγει διὰ τῆς ἰσχυρίας ὁ μυλωθρὸς ἐπὶ τοῦ δωματίου τοῦ μύλου ἰσχυρῶς ὅλοι ὅτι δὲν ἔχει τίποτε πλεονεξία νὰ ἀλέσῃ.

(β) Ὁ ψάλλον αὐτοσχιδίως.

πασᾶ ἐκάθισε, χωρὶς νὰ τῷ εἰπῆ τις νὰ καθίσῃ, καὶ ἐξηπλώθη εἰς τὸ θρανίον.

Ὁ Κιόρογλου ἐξεπλάγη μεγάλως βλέπων τὴν πόσῃ παλυτέλειαν καὶ σοβαρότητα εἰς ἄνθρωπον ὃ ὁποῖος πρὸ ἐξαμηνίας ἦτο παραμάγειρος. Ἐσηκώθη ταπεινῶς καὶ τὸν προσεκίνησε. Ἀνέφριξεν ἄλλος καὶ χαιριτήσας ἐβόλε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας του. Ἡ δὲ χειρονομία αὐτῆ ἐδήλου.—Χαμζᾶ βέης, ἐλέησέ με καὶ μὴ με προδώσῃς! Ὁ δὲ Χαμζᾶ βέης εἰς ἀπάντησιν ἔβαλε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε.—Μὴ φοβείσαι καθύλου καὶ ἔχε ὑπομονήν. (α).

Ὁ πασᾶς λέγει.—Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ Ἀσχίκ οὗτος θὰ εἶναι καλὸς ἵππεύς· στραφεῖς δὲ πρὸς τὸν Κιόρογλου λέγει.—Ἴδὲ Ἀσχίκ, θὰ ἠμπορέσῃς νὰ ἀναβῆς τὸν ἵππον μου;—Ὁ Κιόρογλου ἤρχισεν νὰ κλαίῃ καὶ νὰ παραπονῆται διότι ἤθελον, ἀναμφισβότως, νὰ τῷ δώσουν ἵππον θυμωσίδῃ ὃ ὁποῖος θὰ τὴν ἐφόνευε καὶ τὰ τέκνα του θὰ ἀφινεν ὄρφανᾶ. Λέγει ὁ πασᾶς.—Μὴ φοβείσαι· θὰ λάβῃς διακόσια τουμάνια· καὶ ἐὰν μὲν ὁ ἵππος σὲ φονεύσῃ, τὰ χρήματα θὰ μεταβιβασθῶσιν εἰς τὴν χήρην καὶ τὰ ὄρφανά σου, ὡς τίμημα τοῦ αἵματός σου· ἐὰν δὲ θυνθῆς νὰ καταβῆς ζωντανός, θὰ σὲ τὰ δώσω ὡς ἀμοιβήν. Ὁ δὲ Κιόρογλου λέγει.—Εἴθε ὁ πασᾶς νὰ κολυμβᾷ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν καὶ ἡ βασιλεία του νὰ εἶναι μακροχρόνιος! τὸν εὐχαριστῶ. Ἐὰν ἐγὼ ἀποθάνω, εἴθε νὰ ζῆς πολλὰς ἡμέρας, κύριε! Ὁ πασᾶς διέταξε τὸν βεζίρη νὰ φέρῃ τὸν Κιράτ.

Ὁ πανούργος Χαμζᾶς πάντοτε προβλεπτικὸς καὶ βλέπων ὅτι ὁ Κιόρογλου δὲν εἶχεν κανέν ὄπλον, κατόρθωσεν, ἐπισάττων τὸν Κιράτ νὰ κρούῃ ρόπαλον ὑπὸ τὸ ἐπίσωτρον καὶ ἀνῆρτησε σπάθην εἰς τὴν

(α) Ἡ διὰ νευμάτων συνδιάλεξις ἐτελειοποιήθη μεγάλως εἰς τὴν Περσίαν. Ἐνθυμῶμαι ὅτι ὅτε ἐπισκέφθη κατὰ τινα βεγλέρβην περσοποικὸν εἰς αὐτὴν ἐνόησον, ὃ ὁποῖος ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα του, ὃ βεγλέρβης προσέταξε νὰ φέρωσι μέσσησας καὶ φάλαγγα.—Ὁμῶς ὅτι εἶμαι ἀθῶος, ἀνέκραξεν ὁ ἐγκαλούμενος, στυρόνον ἐπὶ τοῦ στῆθους τὰς δύο του χεῖρας καὶ ἔχων τὴν ἓνα μόνον δάκτυλον προτεταμένον. Οἱ ἐπιτελεστικὴ ἦσαν ἔτοιμοι ἀπειλοῦντες τὸν βεγλέρβην, προσπλωμένον ἔχοντα τοὺς δὲ φθαλμοὺς εἰς τὸ στῆθος τοῦ κατηγορουμένου. Εἶσαι ἐνοχος, ποιεῖ ἀνέκραξε.—Μὴ τὴν μακαρίαν σου κεφαλὴν, εἶμαι ἀθῶος, ἀπειρήσῃ ὁ κατηγορούμενος στυρόνων τὰς χεῖρας ὡς πρότερον μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι εἶχε δύο δάκτυλα ἀντὶ τοῦ ἑνὸς τοῦ προτεταμένου πρότερον. Οὕτω δὲ ἐξηκολούθησεν, τοῦ κατηγορουμένου μετὰ πᾶσαν ἀκρίβειαν στυρόνοντος τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στῆθους του μὲ περισσοτέρους πάντοτε προτεινομένους δακτύλους.

Τέλος, ὅτε μετὰ νέαν διαμαρτύρησιν ἔβαλε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στῆθους του μὲ ἄλλους τοὺς δακτύλους τεταμένους, ὁ βεγλέρβης εἶπεν—ἀρετὴ σου.—Ἰσως εἶναι τῷ ὅτι ἀθῶος. Ἐπᾶνελθε εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ πρόσχε νὰ μὴ ἀκούσω πλέον παράπονα κατὰ σοῦ. Ἐξελθὼν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ βεγλέρβην παρετήρησα ὅτι οἱ ὑπερήταί μου γελῶντες ἐψιθύρουν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔλαβον πρὸ αὐτῶν τὴν ἐξήγησιν ταύτην ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐνευσεν εἰς τὸν βεγλέρβην κατ' ἀρχὰς μὲν ὅτι θὰ τῷ δώσῃ ἓν τουμάνιον, ἐὰν ἤθελε νὰ τὸν ἀπολύσῃ ὑστερον δὲ τῷ ὑποσχέσθῃ δύο, τρία καὶ οὕτως ἐφεξῆς· ἐπέτυχεν δὲ τὴν συγχώρησιν μόνον ὅτι ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ τῷ δώσῃ δέκα τουμάνια.

λαβὼν τοῦ ἐφιππίου. Ἐπειτα τὸν ἐχαλίνωσε καὶ ἐκόμβωσεν τὴν οὐράν του. Ἐξ ἄνδρες μὲν ἦσαν εἰς τὸ νὰ ἐκβάλλωσι τὸν Κιράτ ἐξω τοῦ ἵπποστασίου, τὸσον εἶχε γαῖνη παχὺς καὶ ἀγριωθῆ μετὰ ἐξάμηνον ἀνάπαυσιν. Ἀφρόδ' ἐφύσεν ἐκ τῶν ῥωθῶνων του. Ὁ Κιόρογλου δὲ ἀμὲν ἰδὼν ἐψύχεν.

—Ὁ σὺ, ὃ ὁποῖος περιῆλθες εἰς τὰς χεῖράς μου κατὰ πρῶτον εἰς τὸ Τουρκιστάν, ἔλα, Κιράτ, ἔλα, εὐτυχία τῆς ζωῆς μου! Σὺ περιέπεσες εἰς τὰς χεῖρας ἀγρίων· ἔλα, Κιράτ, τὸ προσφελέστερον ὄλων τῶν ἐν τῷ βίῳ ὑπαρχόντων μου, ἔλα! Ἐχω διὰ τὸ κτηνὸν ἐκ δεκαπέντε λιτρῶν σιδήρου. Ὅτε εἶσαι ἐργισμένος· δὲν δέχεσαι τροφήν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ δὲν πρὶσκόπτεις εἰς ὁρόμον τεσσαράκοντα μιλίων. Ὁ Κιράτ, σὺ, τὸ προσφελέστερον τῶν ἐν τῷ βίῳ ἀγαθῶν μου, ἔλα!

Ὁ πασᾶς εἶπεν· ὦ Ἀσχίκ, ἡ ὑπομονή μου ἐξήντηλθῃ· σὲ διατάσσω δὲ τώρα νὰ ἀναβῆς τὸν ἵππον τοῦτον.

Ὁ Κιόρογλου λέγει.—Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἵππος οὗτος θὰ μὲ φονεύσῃ. Νὰ εἶναι εὐλογητὸν τὸ ἄλλας τὸ ὁποῖον μοὶ ἔδωκας. ἔσο ὁ προστατῆς τῶν ταλαιπώρων ὀρφανῶν μου!...—Ἡμπορεῖς νὰ ἡσυχάζῃς· δὲν θὰ σὲ φονεύσῃ. Σὲ συνιστῶ εἰς τὴν προστασίαν τῶν τεσσάρων πρώτων καλιφῶν. Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγε ταῦτα ὁ πασᾶς ἔβαλεν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Κιόρογλου τὸ ὑποσχεθὲν βαλάντιον μὲ τὰ διακόσια τουμάνια. Εἰπὼν δὲ ὁ Κιόρογλου.—Νὰ ἦναι μακροχρόνιος ὁ πασᾶς! πηγζίνει πρὸς τὸν Κιράτ, τοῦ ὁποῖου τὰς ἡνίας ὁ Χαμζᾶ βέης τῷ ἐξέτεινεν ἰδίαις χερσὶ καὶ τῷ εἶπε μὲ χαμηλὴν φωνήν.—Πολεμιστᾶ, ὁ λόγος πολεμιστοῦ εἶναι εἰς λόγος. Τὴν ὑπόσχεσιν τὴν ὁποίαν πρὸ ἕξ μηνῶν σὲ εἶχα κάμει ἐξεπλήρωσα. Ὁ Κιόρογλου δὲ λέγει εἰς τὸ ὠτίον του.—Διὰ τὴν γενναίαν σου ταύτην πράξιν, σὲ ὀμνῶ ὅτι ἐνόςω ἔχω τεμάχιον ἄρτου θὰ τὸ μοιράσω μὲ σέ. Ὁ Χαμζᾶ βέης λέγει.—Δάβε τὴν σπάθην τὴν ἀνηρτημένην εἰς τὸ ἐφιππίον καὶ προσάρτησε εἰς τὴν ζώνην σου, θὰ εὐρῆς δὲ ὡσαύτως καὶ ρόπαλον ὑπὸ τὸ ἐπίσωτρον. Ὁ Κιόρογλου ἀνέβη τὸν Κιράτ, περιεζώθη τὴν σπάθην, καὶ ἐκβαλὼν τὸ ρόπαλον περιστρέψεν αὐτὸ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του. Ὁ Χαμζᾶ βέης ἀποσυρθεὶς ὡς περσοισμένος ἐκρύβη μετὰ τοῦ πλῆθους. Ὁ Κιόρογλου ὅτε εἶδε τὸν Κιράτ ὑφ' ἐαυτὸν τὸσον ἐχάρη, ὥστε ὀλίγον ἔλειψεν νὰ χάσῃ τὸν νοῦν του· ἐτριπόδιζε δὲ τὸν ἵππον καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Ὁ πασᾶς τὸν ἐκάλεσε ὀπίσω.—Ἀσχίκ, δόσε με τὸν ἵππον· μὲ φαίνεται πρᾶττατος σήμερον τὸ πρῶτ' ἄρῃσε νὰ δοκιμάσω νὰ τὸν ἀναβῶ. Ὁ Κιόρογλου εἰπὼν καθ' ἐαυτὸν.—Προτιμότερον εἶναι κατ' ἐμὲ νὰ ἀναβῆς εἰς τὸν ἴδιον λαίμον μου· ἔπειτα ἐπισφῆρει μὲ ὑψηλὴν φωνήν.—Ἴδὲ πασᾶ, ἐπίτρεψόν με πρῶτον νὰ σὲ ψάλλω ἄσμά τι· καὶ ἔπειτα καταβαίνω.

—Ὁ ἵππος οὗτος δύναται νὰ τρέξῃ εἰς μίαν ἡμέραν ἀπὸ Ἀρδιπίλ εἰς Καζχανί. Τί δὲ εἶναι ὁ σουλτάνος καὶ τί ὄλοι οἱ σατράπαι ὡς πρὸς ἐκείνους ὃ ὁποῖος ἀναβάνει τὸν ἵππον τοῦτον. Ὁ ἵππος οὗ

τος δὲν σταματᾷ εἰμὴ κηθ' ἕκαστον τριακιστὸν παρκαύτην. Ἦ σὺ, ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς μου, εἶσαι ἀκόμη ἰδικός μου.

— Ἐπήδησε μέγα ποταμὸν ἀνεγνώρισα τὸν τύπον τοῦ ποδός σου. ὦ! θὰ φιλήσω ἕκαστον τῶν ὀπλίων σου, θὰ φιλήσω τοὺς δύο κείοντας ὀφθαλμούς σου. Εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν διότι σὲ ἐπανεῖδον, ὦ Κιράτ μου, εὐτυχία τῆς ζωῆς μου. Εἶσαι ἀκόμη ἰδικός μου.

— Ὁ πασᾶς λέγει— Ἀσχί, νὰ κληκώσης τὸν ἵππον ἐπὶ ἄπυξ, διότι φαίνεσαι ἐπιτήδειος ἵππεύς. Ὁ Κιρόγλου διέβη δις καλπάζων πλησίον τοῦ πατᾶ. — Καλά, τώρα δόσε μέ τον, θέλω νὰ τὸν δοκιμάσω ὁ ἴδιος. — Ἦ πατᾶ, δὲν θὰ τὸν ἀναβῆς.

Ὁ πασᾶς στραφεῖς πρὸς τὸν Χαμζᾶ βέην εἶπεν. — Αὐτός ὁ ἀνόητος δὲν θέλει νὰ μὲ ἀποδώσῃ τὸν ἵππον· νὰ μὴ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Κιρόγλου; — Ὁ Χαμζᾶ βέης ἀπεκρίθη. — Καί ποῦ τὸ ἤξεύρω; — Δὲν τὸν εἶδες λοιπὸν κατὰ τὴν εἰς Σαμλί Πῆλ διατριβὴν σου; — Δὲν τὸν εἶδα. Οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ὁ νοῦς ἐπηχολοῦντο εἰς τὸ πῶς νὰ ἠμπορέσω νὰ κλέψω τὸν Κιράτ. Ὁ Κιρόγλου οὗτος ἔχει γιλιάδας πολλὰς ἀνδρείων πολεμιστῶν ὡς αὐτός. Ποῖος ἠδύνητο νὰ τοὺς γνωρίσῃ ὄλους; — Ὁ πασᾶς στραφεῖς πρὸς τὸν Κιρόγλου εἶπεν, — Ἐλα, φέρε ἐδῶ τὸν ἵππον, θέλω νὰ τὸν ἀναβῶ τώρα. — Ὁ Κιρόγλου λέγει. — Ἄς εἶναι καλὰ ὁ πασᾶς! ἐνεθυμήθην ἄσμά τι ἀκουσέ με.

Δρόμος ἐπὶ ἵππου κασπανοχρόου φέροι πάντοτε εὐτυχίαν καὶ εὐφραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἵππέως. Τὰ γόνατά του εἶναι μαῦρα, ὁ δὲ λαίμυς του ἐκθυμίζει τὸν λαίμυρα τῆς καμήλου παγιάρ (1) καὶ εὐφραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἵππέως. Ὅταν βαδίζῃ τὸ βῆμά του εἶναι ὡς τὸ τῆς καμήλου κοσάχ (Koschak) τουτίσι τυχίς, ταχύπους, δρομεύς κτλ.) (2). Ὅταν ἔχη κελῶς ἢ βῆχίς του εἶναι πλατεῖα ὡς τὸ στήθος του, καὶ τὸ μεταξὺ τῶν ὀπισθίων ποδῶν του διάστημα εἶναι τοσοῦτον, ὥστε τοξότος δύναται νὰ καθῆσθαι μεταξὺ διὰ νὰ ἐκτείνῃ τὸ τόξον του. Τῆ ἀληθείᾳ εὐφραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἵππέως.

Ὁ πασᾶς εἶπε. — Γίνεσαι παραπολὸν πολμηρός, Ἀσχί· τώρα σὲ εἶπα ὅτι ἄρχουν αὐτὰ, κατὰθα θέλω νὰ ἀναβῶ ἐγὼ τὸν Κιράτ. — Ὁ Κιρόγλου δὲ μειδιάσας περιφρονητικῶς λέγει.

Ἦ ἀμαλα πασᾶ! θὰ καλύψω τὴν κόραν σου μὲ βάρβαρον! Πῶς διανοεῖσαι νὰ ἀναβῆς τὰ ἵππον μου; αὐτός εἶναι φρονιμώτερός σου. — Ὁ Πασᾶς λέγει. — Χαμζᾶ βέην, εἶπέ τω νὰ καταβῆ. — Τῶ εἶπα ἀλλὰ δὲν εἰσπαισθῆν. Φοβοῦμαι μήπως αὐτὰς τῶ ὄντι εἶναι ὁ Κιρόγλου· δικαί τῶ ἔδωσες τὸν ἵππον; — Ὁ πασᾶς λέγει. — Ἐλα, τυχίως κατὰθα. Ἀσχί, εἶσαι κωρός; — Ὁ Κιρόγλου λέγει. — Ἦ πασᾶς ἐνεθυμήθην ἄσμά τι ἀκουε.

Ὁ ἵππος εἶναι ἰδικός μου· θὰ σκεπάσω τὴν πολύτιμον βῆχιν του μὲ μεταξίνα ἐπιστρώματα· θὰ τὸν

λοῦσω εἰς ποταμὸν ὄλον οἴνου ἐρυθροῦ· εἶναι ὁ ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τοῦ Κιρόγλου μεταξὺ πεντακοσίων ἵππων· καὶ εὐφραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἵππέως. Ὅταν ὁ ἀρχιποκόμος Δελί Μιχτάρ τὸν πλησιάζῃ, σηκώνεται ἐπὶ τοὺς ὀπισθίους πόδας, καὶ ὁ ἵπποκόμος διὰ νὰ τὸν τιμαρεῦτῃ ἀνγκυαζέται νὰ τὸν κτυπήσῃ εἰς τὸ στόμα μὲ βᾶθδιον.

— Λοιπὸν εἶσαι ὁ Κιρόγλου, ἀνέκραξεν ὁ πασᾶς· εὐχαριστῶ τὸν Θεόν! Σὲ ἐξήτησα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ σὲ ἤρα εἰς τὸν γῆν. Ἐρχομαι νὰ σὲ κατακρεουργήσω ἐδῶ, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ ἴχνος σου ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ Χαμζᾶ βέης βλέπων ὅτι ἡ φιλονεικία ἐξήπτετο, καὶ ὅτι τὰ πράγματα κατὰ πάντα πιθανότητα ἤθελον κατακτεῖναι χειρότερα ἀκόμη, ἀπεσῆθη διὰ νὰ ἴδῃ ἀπὸ τινος ἀποστάσιος· πῶς ἤθελον ἀποτελειώται. Ὁ πασᾶς ἀνέκραξε· Χαμζᾶ βέην, ἔλα ἐδῶ, ἰδοὺ ὁ Κιρόγλου! — Ὁ Χαμζᾶ βέης ἀπεκρίθη. — Μάλιστα, σὺ τὸ λέγεις· ἀλλὰ τί ἠμπορῶ νὰ τῶ κάμω; Δὲν σὲ συνεβούλευσα νὰ μὴ παραδώσης τὸν ἵππον εἰς τὰς χεῖράς του; — Ὁ πασᾶς ἐροδύθη, ἀλλ' ἐξηκολούθησε καλῶν τὸν Κιρόγλου νὰ καταβῆ ἀπὸ τὸν ἵππον. — Ὁ Κιρόγλου δ' ἔψαλεν οὕτως.

— Χασὴν Πασᾶ, μὴ ἔχῃς μεγάλην πεποιθήσιν εἰς τὴν δύναμίν σου. Ἐγὼ ὑπῆρέτην ὁ ὀπίσθιος εἶναι ἀξιότερός σου. Τί θὰ σὲ ὠραλήσῃ νὰ ἀναβῆς εἰς τὰ ὄρη καὶ τοὺς βράχους. Πίστευσέ με, ὁ ποῦς τοῦ ἵππου σου δὲν θὰ πατήσῃ ποτὲ τοὺς δρόμους μου. Ἀγάδες καὶ σολτάναι, κυττάξετε τὴν ἀχανῆ ἔρημον· θέλω καλύψῃ τὰ σώματά σας ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μὲ τὴν ἀλουργίδα τοῦ αἵματος. Θὰ σᾶς φονεύσω ὄλους πρὶν νὰ ἐπανιδῶ τὸν Ἄϊδαζ. Οἱ ὑπῆρέται μου φέρουσι βάρβαρον δειξίτῆρι (1) ἐπὶ ὤμων. Δειξίτέ με τὸν ἥρωα τὸν δυναμένον νὰ τείνῃ τὸ τόξον μου. Προχωρεῖτε, ἡρωϊκοὶ κριαί, ἄ; ἰδῶμεν εἰς τὴν δύνασθαι νὰ προσβάλλητε ἀσπίδα μὲ τὴν κεφαλὴν σας. Δύναμαι νὰ μασσῶ τὸν σίδηρον καὶ νὰ τὸν πτύσω ὑπερον πρὸς τὸν οὐρανόν. Εἶμαι ὁ κύριος τοῦ Σαμλί Πῆλ καὶ τῶν ὀρέων αὐτοῦ, τῶν ὀπίσθων αἱ κορυφαὶ ποικιλοχρῶς καλύπτονται ὑπὸ χύνης. Ἐγὼ γιλιὰς ἀνδρὸς ἐξ ἐκάστης φυλῆς ὑπὸ τὴν σιμαίαν μου, καὶ μόνος ἐγὼ δύναμαι νὰ δεῖξω ἕνατὸν γιλιάδα εὐφραν συμβόλων.

Τότε ὁ πασᾶς διέταξε τοὺς ἀνθρώπους του νὰ τὸν συλλάβωσιν. — Ὁ δὲ Κιρόγλου ἀπὸ ἀνέκραξεν. — Ἦ ἄλλῃ, ἐλκίσετε τὸ ξίφος ἐκ τῆς θήκης, ὠρμησε κατὰ τῶν νομάδων, ὡς λύκος παινκλέος κατὰ ἀγέλης. Σωροὶ πτωμάτων ὑψώθησαν περὶ ἐκείν, ὁ δὲ Πασᾶς ἐτρέπη εἰς φυγάν. — Ὁ Κιρόγλου λέγει κατ' ἐτυτόν. — Ὁ Χαμζᾶ βέης μὲ προσέφερε τοιαύτας ἐκδουλεύσεις, ὥστε πρῶται καὶ ἐγὼ νὰ τῶ δεῖξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου ἐν τῶ φανεροῦ πῶς. Ἄς φονεύτω τὸν πειθερόν του διὰ νὰ βασιλεύῃ αὐτός ἐφεξῆς τῆς φυλῆς τοῦ Χαννίς. — Τότε

(1) Εἶδος καμήλου πολυτιμωτέρας παρὰ Πέρσαις.

(2) Ἐπὶ τὸν εἶδος καμήλου.

(1) Πυροβολικὸν ὄπλον καὶ ἐπιπέδι, ἐξελκιστὸν εἰς μεγάλην ἀπόστασιν.

κεντήσας τὸν Κιράτ ἔφθασε τὸν πασᾶ, καὶ δι' ἐνόησεν κτύπου τῆς σπάθης του συνεπίεσε τὸ κρανίον του ὡς κεφαλὴν μήκωνος.—Ὁ Χαμζᾶ βίης εἶδε τὴν τύχην τοῦ κυρίου του, καὶ ἐκβαλὼν τὴν τιάραν του ἐρρίφθη ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Κιράτ, τὸ ὅποσον ἐστήμικνε παραδιδόμεθα εἶμεθα αἰχμηλῶτοί σου. Ὁ Κιόρογλου λέγει.—Χαμζᾶ βέη, ἐάν ἐρήνευσα τὸν πασᾶ, τὸ ἔκκαμα μόνον διὰ νὰ γείνης διάδοχος του. Ἐάν ἐπιθυμῆς καὶ ἄλλο τι, εἰπέ με, διὰ νὰ τὸ ἐκπληρώσω.

Ὁ Κιόρογλου καταστήσας τὸν φίλον του ἡγεμόνα ἀσφαλῆ ἐπὶ τὰς φυλάς τοῦ καννίς, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Σαμλί Πέλ. Διερχόμενος δὲ διὰ στρατοπέδων ἀπωτάτων ἐρρίψε βλέμμα πρὸς τὰ ἔνδον σκηνῶν τινων. Οἱ δ' εὐνοῦχοι ἐζήληθον πρὸς αὐτὸν καὶ ὠνεῖδισαν αὐτὸν ὡς τολμήσαντα νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἔνδον σκηνῶν αἵτινες ἀπετέλουν τὸ χαρέμιον τοῦ Χασάν πασᾶ. Ὁ Κιόρογλου ἠρώτησεν ἐάν ἡ γυνὴ τοῦ Χαμζᾶ βέη ἦτο ἐκεῖ.—Μάλιστα, ἀπεκρίθησαν οὗτοι.—Πόσας θυγατέρας εἶχεν ὁ Χασάν πασᾶς;—Ἐπτὰ ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία συνεζεύχθη τὸν Χαμζᾶ βέην, αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς διατελοῦσιν ἄγαμοι.—Φέρτε αὐτὰς ἐδῶ, καὶ ἄς σταθῶσι κατὰ σειρὰν· θέλω νὰ τὰς ἴδω. Ἀφ' οὗ δὲ ἡ διαταγὴ αὕτη ἐξεπληρώθη, λέγει—Αὕτη μόνη ἢμπορεῖ νὰ ἀναχωρήσῃ εἶναι γυνὴ τοῦ Χαμζᾶ βέη, καὶ εἶναι δι' ἐμὲ θυγάτηρ, ἀδελφὴ.

Ἐκλέξας τὴν χαριεστέρην τῶν ἐπτὰ ἀδελφῶν, ἔθεσεν αὐτὴν ὀπίσω του, ἐπὶ τὸ ἐφίππιον. Εἶπεν εἰς τὸν εὐνοῦχον.—Ἐάν ὁ Χαμζᾶ βίης ἐρωτήσῃ τί ἐργαίνειν ἡ θυγάτηρ τοῦ πασᾶ θὰ τῷ εἴπῃς ὅτι ὁ Κιόρογλου τὴν ἀπέλαβεν εἰς τὸ Σαμλί Πέλ διὰ τὸν παλαιὸν του κύριον τὸν Δελί Μιχτάρ.

Οὕτω δὲ πορευόμενος ἀπὸ κώμης εἰς κώμην ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὅλοι οἱ λησταὶ ἦλθον εἰς προῦπάντησιν. Ὁ Κιόρογλου εἶπεν εἰς τὸν Ἀϊθάζ διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ Δελί Μιχτάρ ἐνώπιόν του καὶ νὰ πέμψῃ τὴν θυγατέρα τοῦ πασᾶ εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ χαρέμιον. Ἀμα δὲ παρουσιασθέντος τοῦ Δελί Μιχτάρ, ὁ Κιόρογλου εἶπεν.—Ἀκουσέ με, ἰπποκόμη, ὠργίσθη κατὰ σοῦ διὰ τὸν Κιράτ· νὰ εἰρηνεύσωμεν ἔφερα τὴν θυγατέρα τοῦ πασᾶ διὰ σέ. Τότε, στραφεὶς πρὸς τὸν Ἀϊθάζ, λέγει· νὰ μὴ γείνη φειδωλία περὶ τὴν δαπάνην.— Πρέπει νὰ ἐτοιμάσῃς γάμους μεγαλοπρεπεῖς· διότι αὕτη εἶναι θυγάτηρ ἐπισήμου ἀνδρός, καὶ πρέπει νὰ τιμηθῇ.

Αἱ πομπαὶ καὶ αἱ φωτοχυσίαι διήρκεσαν ἐπὶ ἐπτὰ ἡμέρας εἰς τὸ Σαμλί Πέλ. Εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς ἐβδόμης ἡμέρας ἡ νέα γυνὴ τοῦ Δελί Μιχτάρ ἐφέρθη εἰς τὸ οἶκμά του.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ.

Ἡ ἱστορία τοῦ Χαμζᾶ βέη ὑπῆρξε μακρὰ ὀπισθοῦν· ἀλλ' ἐνομίσαμεν ὅτι ἐάν ἡ σουλτάνη Σχεχεραζᾶδ ἤθελε τὴν διηγηθῆ εἰς τὸν σουλτάν Σχααριάρ, δὲν ἤθελεν οὗτος παραπονεθῆ δι' αὐτήν, καὶ δὲν ἤθελε κόψῃ τὴν γόνιμον κεφαλὴν τῆς ὠραίας ῥαψώδου πρὶν νὰ ἴδῃ τοῦλάχιστον τί ἀπέγεινεν ἡ φαλακρὰ κεφαλὴ τοῦ Χαμζᾶ. Ἦδη ὁ Κιόρογλου κταν-

τᾶ εἰς ἐπεισόδιον τοῦ βίου του, διακρινόμενον ὄλων τῶν ἄλλων διὰ τε τὴν βραχύτητα καὶ τὸ ἀποτρόπαιον αὐτοῦ. Ὑπάρχει κακούργημα τι εἰς τὸν βίον τοῦ ἥρωος τούτου, καὶ ἀπὸ ἐκείνης τῆς ὥρας φαίνεται τὸ σημεῖον τῆς θείας ὀργῆς ἐγειρόμενον εἰς τὸν ὀρίζοντά του καὶ ἀμυροῦν κατὰ μικρὸν τὴν λαμπρότητα τοῦ οὐρανοῦ του. Ὁ ῥαψώδης δὲν κάμνει τὴν περὶ τούτου παρατήρησιν, δὲν δογματίζει· φαίνεται μάλιστα ὅτι διηγεῖται ἄνευ σχημάτων καὶ ἄνευ εὐαρέστων μεταφορῶν, ὡς λυπούμενος καὶ ὑπὸ ῥάβου κατεχόμενος, τὸ κακούργημα τοῦ ἥρωος του. Ἀλλ' ὅμως τὸ θυμάτιον φιλοσοφικὸν ἐνστιγμα τὸ ὄντως ἐνυπάρχον εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἀθητικῶν ποιητῶν ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν σειρὰν τῶν συμβάντων τοῦ Κιόρογλου. Ἄς μὴ νομίσωμεν λοιπὸν ὅτι ταῦτα εἶναι ἐπεισόδια εἰλημμένα τυχαίως ἐκ τῆς ἰδιοτρόπου μυθιστορίας τοῦ πλάνητος βίου του. Ὅχι· ἡ μνήμη τοῦ λαοῦ εἶναι τεχνίτης εὐφυῆς, ποιητῆς μὴ στερούμενος ἐμβριθείας. Κατὰ πρῶτον ἐνομίσαμεν ὅτι ὁ βίος τοῦ Κιόρογλου εἶναι διήγημα ἀπλαῦν ἠρωϊκοκωμικόν· ἀλλὰ φησίζοντες εἰς τὴν ἐβδόμην συνάντησιν καὶ ἰδόντες ἐπειτα τὴν σειρὰν τῶν τελευταίων αὐτοῦ κατορθωμάτων, ἐπειτα τὰς ἀσυνεσίας τὰ ἀτυχήματα, καὶ τὰς βιθείας λύπας του, τέλος δὲ πάντων τὰς δυστυχίας του μέχρι τοῦ ἀξιοθρηνήτου θανάτου του, ἀνεγνωρίσαμεν ὅτι εἶναι ἀληθινὸν ποίημα ἔχον τὴν φιλοσοφικὴν ἐννοιαν αὐτοῦ, τὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν καὶ ἐκπροσωποῦν τὸν ἄνθρωπον, ἴσως δὲ καὶ φυλὴν ὄλην. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Κιόρογλου ὑπῆρξε, καὶ ὅτι ἡ βᾶσις τῆς ἱστορίας του εἶναι ἀληθής· εἶναι ὁ Ναπολέων τῆς νομαδικῆς φυλῆς· καὶ ἐάν ἤδη κατήντησε μυθώδης, τοῦτο συνέβη διότι εἰς τοὺς ἀγγραμμάτους δύο αἰῶνας ἰσοδυναμοῦσιν ἴσως μὲ δύο χιλιᾶδας ἐτῶν. Ἀλλ' ἡ παράδοσις κάμνει τὴν ἱστορίαν κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἠθικοὺς κανόνας τοὺς ὁποίους οἱ μεγάλουσι ἄνδρες φυλάττουσι γράφοντες. Ἔννοεῖ ὅτι ἥρωος εἶναι ἐνσάρκωσις πλουσιωτέρα τοῦ νοῦ· ὁ ὁποῖος ἐμψυχώνει τοὺς συγχρόνους του· δὲν τῷ ἀποδίδει λοιπὸν οὔτε ἀρετὰς, οὔτε κακίας, οὔτε δυνάμεις μὴ ἐχούσας σχέσιν μὲ τὰς τοῦ γένους ἢ τῶν χρόνων του. Ὁ Κιόρογλου διερχόμενος τὸ βράθρον καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐφιππος σφάζων μόνος στρατὸν ὄλον, τρώγων καὶ πίνων ὡς οἱ ὀμηρικοὶ ἥρωες, εἶναι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φανταστοῦ τούτου κόσμου ἄνθρωπος πραγματικὸς, χαρακτηρ ἀληθέστατα διαγεγραμμένος.

Ὁ Κιόρογλου γεννώμενος ἔφερε σημεῖόν τι μεγαλείου. Ἐμελλε νὰ πράξῃ μεγάλα καὶ δι' ἐχυτὸν καὶ διὰ τὸ γένος του· νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του καὶ νὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς ἀνδρείους συγχρόνους του ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ἀσεβῶν σουννιτῶν. Ἀλλ' ὡς οἱ ἀνδρεῖσι σύγχρονοί του εἶναι φύσει θρασυὶ καὶ ὑπερήφανοι. Σφοδρὰ περιέργεια, κρυφία κενοδοξία τὸν ἐστέρησαν μέρους τῶν προτερημάτων τὰ ὁποῖα ὁ μάγος πατὴρ του τῷ εἶχε προμηθεύσει. Ὁ πατὴρ οὗτος, ὁ μάγος οὗτος, ὡς εἶπομεν ἤδη, (ὁ ὁποῖος, τῇ ἀληθείᾳ μὲ φέρεται ὅτι εἶναι προ-

σιωποῦσιν τῆς Τύχης, κραταιοτάτης καὶ τυφλῆς ὡς οὗτος), τῷ εἶχεν ἐτοιμάσει διὰ τῶν σοφῶν ἐπωδῶν του ἵππου ὁ ὕποιοις ἠδύνατο νὰ τὸν φέρῃ ἕως τοῦ οὐρανοῦ· διότι εἶχε πτέρυγας, δι' ἐν δὲ βλέμμα ἀκαταμάχητου περιεργείας τοῦ Κιόρογλου ἔπεσον αἱ πτέρυγες αὐταὶ ἐκ τῶν φωτεινῶν πλευρῶν του. Ὁ Κιόρογλ' ὁμῶς ὁπωσδήποτε θὰ εἶναι ὁ πρῶτος ἵππος τοῦ κόσμου, εἶπεν ὁ πατήρ· ἀλλὰ δὲν θὰ εἶναι πλέον Πάγκατος καὶ οἱ ταχεῖς πόδες του εἶναι διὰ παντὸς δεδεδεμένοι εἰς τὴν γῆν.

Δευτέρα ἀσυνεσία τοῦ Κιόρογλου προκαλεῖ τὴν αἰώνιον λύπην καὶ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του. Εἶπομεν ὅτι μέλλων νὰ τῷ φέρῃ ἐντὸς ἀγγείου τὸν ἀφρόν μυστηριώδους πηγῆς, ὀρέγεται καὶ πίνει αὐτόν, ὁ δὲ πατήρ δὲν θὰ ἴδῃ πλέον τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ.— Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης δὲν θὰ ὀνομάζῃσαι πλέον Ῥουτάν, λέγει ὁ μάγος, ἀλλὰ Κιόρογλου, ὁ υἱὸς τοῦ τυφλοῦ, τουτέστιν ὁ υἱὸς τῆς Τύχης· καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο θὰ προξενήσῃ καὶ τὴν ρήμην καὶ τὴν καταδίξιόν σου. Ἐξεδικλήθης τὸν πατέρα σου ἀλλὰ καὶ τὸν ἑφες εἰς τὴν ἀπώλειαν. Θὰ εἶσαι ὁ μεγαλύτερος πολεμιστὴς τοῦ αἰῶνός σου, ἀλλὰ θὰ εἶσαι καὶ κατηραμένος· θὰ τιμωρηθῆς ἕνεκα τῆς ὑπερηφάνειας σου ἐντὸς τῶν εὐτυχιῶν σου, καὶ ὡς ὁ πατήρ σου θὰ τελευτήσῃς ἀθλίως.

Μέχρι τοῦδε εἶδομεν εὐδοκιμούσας, ὡς ἐκ θαύματος, τὰς αὐθάδεις ἀποπειράς τοῦ Κιόρογλου. Συνήθροισε χιλίους ἀνδρας ἐξ ἐκάστης φυλῆς, ἔκτισε φρούριον τὸ ὅποιον κανεὶς κυριάρχης δὲν τολμᾷ νὰ προσδῶλῃ. ἤρπασε τὸν Ἀϊδᾶζ καὶ τὸν Νιχάραν, τὰ δύο ταῦτα ἀντικείμενα τῆς ἀτοργῆς του· ἀλλ' ὁ Ἀϊδᾶζ θὰ τὸν προδώσῃ, καὶ ἡ Νιχάρη, ὡς καὶ αἱ ἑπτακόσαιο ἑβδομηκοντα ἑπτὰ γυναῖκες του, δὲν θὰ τῷ δώσῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ πατρὸς. Ἐκάστη τῶν ἐπιχειρήσεων θέλει ἐπιτύχει κατὰ τὸ φαινόμενον, καὶ θέλει τιμωρηθῆ εἰς τὴν μυστηριώδη ἀρμονίαν τοῦ βίου του διὰ σφοδρῶν λυπῶν. Θέλομεν ἴδει μετ' ὀλίγον, (καὶ δὴ καὶ ἐγνωμεν διὰ τῆς ἐνδομύχου φωνῆς ἧτις διέφυγεν αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπειλητικωτέρων αὐτοσχεδιασμῶν ὁ βίος εἰς ἐμὲ εἶναι βάρος), ὅτι προαισθάνεται τὴν εἰμαρμένην εἰς ὅλα του τὰ βήματα. Ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι ὁ κκκὸς ἀγγελὸς του, ἡ ὑπερηφάνεια θὰ τὸν ἀπολέσῃ, ἡ ὑπερηφάνεια τὸν καθιστᾷ ἐνοχον, ἡ ὑπερηφάνεια αὕτη θὰ τιμωρηθῆ. Αἱ μεγάλαὶ δυνάμεις του, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν ἵνα εἰσδύσωμεν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς ἢ ψάλλει, αἱ μεγάλαὶ ἀρεταὶ του· ἡ κενοδοξία, ἡ ἀπληστία, ὁ δόλος, ἡ ἠδυπάθεια, ἡ ἀκράτεια, τὸ αἰμοχαρὲς, πᾶν ὅ,τι τὸν κατέστησε μέγαν καὶ εὐτυχῆ μεταξὺ τῶν ἠρώων τῆς φυλῆς του, τὸν ἐγκυτέλιπον κατὰ μικρόν, ὡς καταχρασθέντα τὰ οὐράνια ταῦτα δῶρα· διότι λαλῶ ὡς ῥαψωδὸς τουρκομάνος, καὶ κάμστε τὴν χάριν νὰ μὲ ἀκούσῃτε ὡς ἀγαθοὶ Τουρκομάνοι· ναί, ταῦτα ἦσαν δῶρα οὐράνια! Ἦτο ἀπατῶν μέγιστος ἀσχος εἰς αὐτόν. Θὰ κατασταθῆ πιστὸς καὶ εὐλικρινής· διότι ἀπαξ ἔκαμε καλὴν χρῆσιν τοῦ δόλου καὶ φρονήσεώς του. Ἔστηνε παγίδας, καὶ ὁ ἐχθρὸς δὲν

ἔλειπέ ποτε νὰ πίπτῃ εἰς αὐτάς· δόξα εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ἀπαξ ἔστησε τὰς παγίδας εἰς ἐκαῖνον τὸν ὅποιον ὤρεϊλε νὰ σιθασθῆ, καὶ ἐραξῆς θὰ συλληφθῆ εἰς τὰς παγίδας του. Οὐαὶ εἰς αὐτόν! Ἦτο ληστῆς καὶ ρονεὺς, τίποτε ὀλιγώτερον! Ἀπαξ ἔγεινε δολοφόνος· τοῦ λοιποῦ θὰ εἶναι πάντοτε ἡ μάχαιρα ὑψωμένη ἐπ' αὐτοῦ. Οὐαὶ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ τυφλοῦ!

Ἴδού, νομίζω, ὁ συλλογισμὸς τὸν ὅποιον πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ἐν τῷ ῥαψωδῷ διὰ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἐβδόμην συνάντησιν καὶ τὰς λοιπὰς ἡμέρας τοῦ βίου τοῦ Κιόρογλου. Ἄς ἀνακαλέσωμεν τὸ παράδειγμα πρὸς ἐπικύρωσιν τοῦ λεχθέντος.

Ὁ Κιόρογλου εἶχεν, ὡς γνωστὸν, τὴν ἀθῶαν συνήθειαν τοῦ νὰ ληστεύῃ τοὺς ἑμπόρους ὅσοι ἦσαν ἐπὶ τοσοῦτον ἄφρονες ἢ αὐθάδεις, ὥστε νὰ τὸν ἀρνηθῶσι τὸν μέτριον φόρον τῶν πεντακοσίων τουμανίων διερχόμενοι διὰ τῶν γαιῶν του. Ἀλλὰ δὲν ἐλάμβανε πολλάκις τὸν κόπον τοῦτον, διότι αἱ πλούσιοι διαβάται μανθάνοντες τὰ κατ' αὐτόν, προσλαμβάνον τὰς ἐπιθυμίας του, καὶ δὲν περιέμενον νὰ καταναγκασθῶσιν εἰς ἐκπλήρωσιν αὐτῶν. Ὁ Κιόρογλου εἶχε τόσον θάρρος, ὥστε ἐπορεύετο μόνος, ματημριεσμένος ὡς ἐπιτοπλαῖστον ὡς ἀσχίς, εἰς τὸ μέσον τῆς συνοδίας· καὶ ἀφοῦ ἐπαιζεν ὀλίγον μετ' ἡγενοῖαν τῶν ξένων· ἀφοῦ τοὺς κατερόβιζε μετ' ὄνομα τοῦ Κιόρογλου· ἀφοῦ τοὺς ἔλεγε, κύριοι, προσέχετε! Ὁ Κιόρογλου εἶναι πάντοτε ἐκεῖ ὅπου δὲν τὸν ἐλπίζεις καθόλου· ἴσως τῶρα εἶναι μεταξὺ σας· ἀλλὰ βεβαίως θὰ εἶναι μετ' οὐ πολὺ. Τότε ὁ συκοφάντης βλέπων αὐτοὺς ὠχρῶντας ἐνεπήγνυε τὴν κιθάραν καὶ ὕψονε τὸ ῥόπαλον καὶ ἔκραζε μετ' ἡ σπεντόρειον φωνήν του· — Ἴδού ὁ Κιόρογλου! Παρευθὺς οἱ ἑμποροὶ ἤρχιζον νὰ τῷ προσπίπτωσι, νὰ τύπτωσι τὰ στήθη, νὰ ἀποσπῶσι τὰ γένειά των καὶ νὰ ζητῶσι χάριν! Πολεμιστὰ, ἔλεγον, γνωρίζομεν ὅτι ὤρισες τὸν φόρον σου εἰς πεντακόσια τουμάνια· ἀλλὰ καὶ τὸ διπλάσιον ἐάν ἀπαιτήσῃς θὰ δώσωμεν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ ἴδωμεν τὸ πρόσωπον τοῦ Δελι Χασάν. Γνωστὸν ὅτι ὁ Δελι Χασάν οὗτος, ἀρχαῖος ὢν αὐτὸς ἀρχιληστῆς, ἠττηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κιόρογλου προσεκολλήθη εἰς αὐτόν εὐγνωμοσύνη κινούμενος, ἤβησε τὸν στρατὸν αὐτοῦ διὰ πολλῶν στρατολογιῶν καὶ διεκρίθη εἰς ὅλας του τὰς ἐπιχειρήσεις. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἡ ὠμότης του ἦτο ὑπερβάλλουσα. Ἀφοῦ δὲ ὁ Κιόρογλου, πάντοτε πιστὸς εἰς τοὺς νόμους τοὺς ὁποίους ἐθέσπισε, ἀπεκρίθη εἰς τοὺς ἑμπόρους· ὦ, ὄχι! τόσον ἀρκεῖ! ἐπικνήθη πρὸς τοὺς συντρόφους. Ὁ δὲ Δελι Χασάν ὁ ὅποιος τὸν περιμένει εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρου περιλείπων τὰ μυστάκια του ὡσεὶ τίγρις διψῶσα, ζητεῖ ἄδειαν παρ' αὐτοῦ διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀκμὴν τῆς σπάθης του ἐπὶ τῶν ἐλεεινῶν ἐκείνων διὰ νὰ ἀποσπάσῃ ἐξ αὐτῶν βαρέλια τινὰ οἴνου. Ἀλλ' ὁ Κιόρογλου τὸν ἀπεκρίνατο· ἤξεύρεις τὴν ἀραβικὴν παροιμίαν, ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν θρησκείας! Καὶ ἐμὲ εἶναι εἰς τὸ Σαμιλί Πέλ πλήρης ἔχων τοὺς κόλπους χρυσοῦ, τὴν δὲ καρδίαν ἀγαθῶν αἰσθημάτων.

Ἄλλὰ, φεῦ! ἔρθασεν ἡ ἀπορρὰς ἡμέρα αὕτη, καθ' ἣν ὁ ἦρος θὰ ὑποστῆ τὴν σκληροτέραν δοκιμασίαν, καὶ καθ' ἣν ἡ ματαιότης του θέλει ἐπισύρει καθ' ἑαυτοῦ τὰς κατάρτας τὰς ἐπιχειρημαμένας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Ὅθιν ἀνάγκη νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν διήγησιν ταύτην κατὰ τὸ πρωτότυπον.

Μίαν ἡμέραν ὁ Μοχαμέτ βέης, ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Κατζάρων, ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Κιόρογλου μὲ δωδεκκισχιλίους ἵππους, καὶ διέμειναν εἰς τὸ Σαμλὴ Πάλ πίνοντες καὶ εὐωχούμενοι ἕως τοῦ τὰ ὄψουλακία καὶ τὰ μαγειρεῖα τοῦ Κιόρογλου ἐκενώθησαν εἰς τὸ παντελές. Ὁ σκευορύλαξ καὶ ὁ μάγειρος ἦλθον ἄμοῦ διὰ νὰ τὸ ἀναγγείλωσιν εἰς τὸν Κιόρογλου καὶ εἶπον· «Οἱ ξένοι σου ἔρχονται καὶ ἐπιὸν πᾶν ὅ,τι εἶχομεν, καὶ δὲν ἔμεινε πλέον οὔτε ψιγίον ἄρτου, οὔτε ὑποστάθμη οἴνου.

Ὁ Κιόρογλου ἔστειλε τοὺς φύλακὰς του διὰ νὰ περιστρέφονται εἰς τὰ πλησιόχωρα, καὶ μετ' ὀλίγον τῷ ἀνήγγειλαν συνοδίαν τινά. Ἐπιτάξας δὲ τὸν Κιράτ καὶ ὀπλισθεὶς ἐκ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν διευθύνθη πρὸς τὸν λειμῶνα.

Παρκτηρήσας δὲ εἶδε συνοδίαν μεγάλην καταλύσαν ἐπὶ τῶν νομῶν του. Τὸ πᾶν ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ ἔμπορος ἦτο πλουσιώτατος. Εἰς μίαν δὲ τῶν σκηνῶν δύο Τούρκοι ἐκύβευον. Ὁ Κιόρογλου προχωρήσας μέχρις αὐτῶν λέγει· *Σελάμ!* ὁ εἰς ἐκ τῶν Τούρκων ἀναβλέψας λέγει· ἀνθρώπε, κατάβα ἐκ τοῦ ἵππου! — Ὅχι δὲν θέλω νὰ καταβῶ. — Πόθεν ἔρχεσαι; — Καὶ πῶς! δὲν ἔμπορέσατε ἀκόμη νὰ γνωρίσῃτε τὸν Κιόρογλου; — Τύτε ἄλλως ἔχει τὰ πράγματα. Ὁ Κιόρογλου εἶναι μέγας ἀνὴρ· θὰ τῷ πληρώσωμεν φόρον ὡς διακρίβοντες εἰς τὰς γαίας του. Ὁ Κιόρογλου ἐνόμισεν ὅτι ὁ ἔμπορος σκοπὸν εἶχε νὰ τὸν ἀπαλλαχθῆ δι' ἀστεϊσμοῦ· διότι δὲν εἶχεν ἐγερθῆ ἀκόμη πρὸς ἀπόδειξιν σεβασμοῦ προφέρων τὸ ὄνομα τοῦ Κιόρογλου, Ἄποσυρθεὶς λοιπὸν καὶ κατασοχασθεὶς μετὴν λόγην του τὸν Τούρκον ὁ ὁποῖος διετέλει καθήμενος, ἀνώρθωσε τὸν ἵππον. Ὁ Τούρκος τῷ λέγει τότε μετὰ ψυχρότητος· κράτησε τὴν χεῖρά σου, Κιόρογλου. Ἡ αἰχμὴ τῆς λόγχης εἶχεν ἤδη παραθίξει τὸ στήθος του· ἀλλ' ὁ Κιόρογλου ἐμποδίσας τὸν ἵππον ἐστάθη. Ὁ Τούρκος λέγει· ἔπρεπε νὰ σκαπάσῃς μὲ κάλυμμα γυναικεῖον τὸ πρόσωπόν σου· δὲν ἀρμόζει εἰς ἀνδρὰς νὰ πράττωσι τοιαῦτα· ἤκουσα λεγόμενα πολλὰ περὶ σοῦ, ἀλλὰ σὲ εἶδα τώρα καὶ ἐγνώρισα ὅτι δὲν ἀξίζεις τὴν φήμην σου. Ὁ ἀνδρεῖος δίδει εἰς τὸν ἀντίπαλόν του καιρὸν προφυλάξεως. Τὸ νὰ μάχηταί τις χωρὶς νὰ εἰδοποιῆ καὶ νὰ φονεύῃ δι' ἀπάτης εἶναι πάντη γυναικεῖον. Δόσε με τοῦλάχιστον τὸν καιρὸν τοῦ νὰ τελειώσω τὸ παιγνίδιόν μου, νὰ ὀπλισθῶ μετὰ ταῦτα, καὶ νὰ ἀναβῶ τὸν ἵππον μου καὶ τότε ἂς μονομαχήσωμεν. Καὶ ἐὰν μὲν ἐγὼ σὲ φονεύσω καὶ ἀπαλλάξω τὸν λειμὸν τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν σφίγγιν σου τὴν ἀρπακτικὴν, δεήσεις ὑπὲρ τῆς ψυχῆς σου θὰ γείνουν. Ἐὰν δὲ τοῖναντίον κατορθώσῃς σὺ νὰ μὲ φονεύσῃς, θὰ λάβῃς ὅλα τὰ ἐνταῦθα πλούτη καὶ ἐμπορεύματα.

Ὁ Κιόρογλου ἤκουσεν ὑπομνητικῶς καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ὀρθότητα τῶν λόγων τούτων. Περιέμεινε λοιπὸν ἕως ὅτου νὰ δόξῃ τῷ ἔμπορῳ νὰ ὀπλισθῆ καὶ νὰ ἀναβῆ τὸν ἵππον του. Τούτου δὲ γενομένου ὁ Τούρκος λέγει· — Κιόρογλου, σὺ πρέπει νὰ ἀρχίσῃς· εἶσαι ἐλεύθερος ὡπωσδήποτε, καὶ μὲ ὅποιονδήποτε ὄπλον θέλῃς νὰ μὲ προσβάλῃς.

Ὁ Κιόρογλου ἔφερε δεκαεπτὰ ὄπλα, καὶ τὸν προσέβαλε κατὰ διαφόρους τρόπους· ἀλλ' αὐτὸς ἡ ἐξέκλινεν, ἡ ἀπέκρουσεν ὅλας τὰς προσβολὰς.

Ὁ Τούρκος ἀνεκράξεν· — Ἐλα πλησιέστερον, πιάσέ με ἀπὸ τὴν ὄσφιν καὶ κύτταξε ἐκν δύνασαι νὰ μὲ καταδιβάσῃς ἐκ τοῦ ἵππου. Ἐπιθυμῶ νὰ δοκιμάσω τὴν βώμην σου. Ὁ Κιόρογλου πιάσας τὸν ἔμπορον ἀπὸ τὴν ὄσφιν προσεπάθησε νὰ τὸν καταβάλλῃ· ἀλλ' ὁ Τούρκος ἐκρατεῖτο τόσον σταθερῶς ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδιου ὡς νὰ ἦτο βραχμμένος.

Ὁ Τούρκος λέγει· — Τώρα εἶναι ἰδική μου σειρά· ἄφησέ με νὰ δοκιμάσω τὴν δύναμίν μου· καὶ πιάσας ἀπὸ τὴν ὄσφιν τὸν Κιόρογλου τὸν ἔσεισε τόσον σφοδρῶς, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ· καὶ μάλιστα εἰς τῶν ποδῶν του εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τοῦ ἀναβολέως.

Ὁ Τούρκος, ὡς καταφρονῶν τὸ νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὴν νίκην, ἀπέλυσε τὴν ὄσφιν τοῦ Κιόρογλου, ἀφῆκε τὰ ὄπλα καὶ καταβὰς ἐκ τοῦ ἵππου προσεκάλεσε τὸν Κιόρογλου εἰς τὴν σκηνὴν νὰ ξενιτευθῆ παρ' αὐτῷ.

Ὁ Κιόρογλου κατέβη εὐπειθῶς ἐκ τοῦ Κιράτ, παρειαῖδον εἰς τὴν σκηνὴν ὡς ποντικίς, καὶ ἐκάθισε ταπεινῶς. Συνησθάνετο τόσον αἰσχύνην, ὥστε μόλις ἐτόλμα νὰ ἀναπνῆ. Ὁ Τούρκος δὲ κλίνας τὴν κεφαλὴν, καθὼς πρότερον, ἤρχισε νὰ κυβέυῃ μὲ τὸν σύντροφόν του. Ὁ Κιόρογλου εἶδεν ὅτι ὁ Τούρκος ἦτο ἀνὴρ πλήρης γενναϊότητος καὶ εὐγενείας. Πιστὸς εἰς τὴν συνήθειάν του νὰ λέγῃ κατὰ πρόσωπον εἰς τὸν ἀνδρεῖον ὅτι εἶναι ἀνδρεῖος, εἰς δὲ τὸν δειλὸν ὅτι εἶναι δειλός, διώρθωσε τὸν ταμπουράν του καὶ ἔψαλεν εἰς τὸν ἔμπορον τὸ ἐπόμενον ᾄσμα·

— Ἡρώτισα περὶ αὐτοῦ τοὺς δούλους καὶ τοὺς ὑπηρέτας του, ποῖος εἶναι· καὶ ὅλοι μὲ ἀπεκρίθησαν· εἶναι ὁ κύριος τῶν κυρίων, ἔμπειρος πολεμιστής· ἔχει χρυσὸν περισσότερον, ἢ ὅσος εὐρίσκεται εἰς Χαλέπ ἢ εἰς Λαμασκόν. Εἶναι ὁ λέων τῆς ἐρήμου. Ὁ ἵππος του εἶναι κεκαλυμμένος μὲ δορὰν λεοπάρδου. Δὲν καταδέχεται νὰ βίπτῃ βλέμμα εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ εἰς τὸν φίλον του. Ἐκέντησα τὸν ἵππον μου κατ' αὐτοῦ, ὤψωσα τὸ βόταλόν μου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν του· ὁ δ' ἔμπορος τότε ἀνακράξας ἀνεπήδησεν.

Ὁ Τούρκος ἐμειδίασε καὶ ἐκύτταξε τὸν συμπαίκτηρα μὲ τρόπον σημαντικόν (διότι ἦτο φανερόν ὅτι ὁ αἰεθὸς ἐψεύδετο καθ' ἑξὶν τοῦ νὰ περιαιτολογῆ). Ὁ Κιόρογλου εἰπὼν καθ' ἑαυτὸν ὁ καταρμένος μὲ ἐμπαιξίει, ἐπανελάβεν οὕτως·

— Ὡ θεέ μου, σὺ τὸν ἐπλάσας ἀνευέλαιττώματος. Δὲν εἶναι δούλος, εἰμὴ σοῦ μόνου· ἀλλ' εἰς ὅλον τὸν λοιπὸν κόσμον εἶναι δεσποτικὸς καὶ ὑπερή-

φρανος. Συνεπετώρευσε βουναῖα ἐμπορευμάτων καὶ ἀνεπαύθη. Ἐρρίψα βλέμμα εἰς τὸν σύντροφόν του καὶ ἔχαμογέλασεν· ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκύβευεν.

Ὁ Τοῦρκος εἶπε — Πολεμιστὰ Κιόρογλου, διὰ τὴν ποίησίν σου θὰ σὲ πληρώσω φόρον πεντακοσίων τουμανίων. Ὁ Κιόρογλου δ' ἐνόμιζεν ὅτι δὲν θὰ λάβῃ τίποτε παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε νικήσει. Ἀμα δὲ ἤκουσεν αὐτὸν λαλοῦντα περὶ πεντακοσίων τουμανίων, ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις του καὶ περιχαρὴς ὅλος ἔψαλεν οὕτως·

Ἔθεσεν ἐπὶ τῶν ὠτων του πέτασον δερβίσου, ἐπὶ τῶν ὤμων φέρει μανδύαν βασιλικόν· τῷ ἔψαλα ἐν ἄσμα· ὁ δ' ἔμπορος μὲ ἔδωκε πεντακόσια τουμάνια ἀμοιβήν.

Ὁ Τοῦρκος ἀφοῦ κατέβηκε τὰ χρήματα ἐνώπιον τοῦ αἰδοῦ, εἶπεν — Ἴδου ὁ φόρος μου ἐκ πεντακοσίων τουμανίων. Ἐάν δέχῃς τὴν πρόσκλησίν μου, δόξα τῷ Θεῷ, δὲν μᾶς λείπει οὔτε οἶνος, οὔτε κεκάπ (ψητόν). Ἔχουμεν διάφορα φαγητὰ ἔτοιμα· εἴαν δὲ δὲν θέλῃς νὰ ἔλθῃς καὶ προτιμᾷς ν' ἀναχωρήσῃς, εἰσὶ ἐλεύθερος. Ὁ Κιόρογλου λέγει· προτιμῶ νὰ ἀναχωρήσω, εἴαν μὲ τὸ ἐπιτρέπῃς.

Ὁ Κιόρογλου, ἀφοῦ ἔβαλε τὰ χρήματα εἰς τὸν κόλπον του, ἀποχαιρετήσας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Σαμλί Πέλ. Οἱ λησταὶ ἰδόντες τὰ χρήματα τὸν συνεχάρτησαν διὰ τὴν νίκην. Ὁ Κιόρογλου λέγει·—Μὴ μὲ ὑβρίζετε, σκυλί· αὐτὰ δὲν εἶναι τουμάνια, ἀλλὰ μᾶλλον σταγόνες τοῦ ἰδίου μου αἵματος. Ὁ ἀνθρώπος οὗτος μὲ ἐνίκησεν, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ φονεύσῃ, καὶ ἐκ περισσοῦ μὲ ἐπλήρωσε τὸ αἷμά μου μὲ ταῦτα τὰ χρήματα.

Προσέταξε τοὺς σκοποὺς του νὰ ἐπιτηρῶσι τὸν κενὸν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἐμποροῦ καὶ νὰ τὸν εἰδοποιήσωσιν.

Ἐκτοτε ὁ Κιόρογλου ἤρχισε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν περὶ τῆς ἰσχύος του πεποίθησιν, καὶ δὲν τολμᾷ πλέον νὰ ἐξέρχεται μόνος. Ὅταν ἐρχεται ὁ Αἰθάζ καὶ τῷ λέγει· δὲν θέλεις νὰ κάμῃς ἐκδρομὴν τινα, κίριε; Εἴμεσθα εἰς τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου· εἴαν ἡ χιών πέσῃ τὴν νύκτα ταύτην, αἱ ὁδοὶ θὰ ἀποκλεισθοῦν καὶ δὲν θὰ εὕρωμεν πλέον ὁδοιπόρους· νὰ τῆς ἀπογυμνώσωμεν· καὶ ὁμοίως τὸ ταμεῖόν σου καὶ τὸ ἀρτοδοχεῖόν εἶναι κενόν· βλέπω συνοδίαν, ἃς πηγαίνωμεν. Ὁ Κιόρογλου λέγει· ἀπελθε· ὁ πρῶτος ἔμπορος φρόνιμος ὢν δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ φονεύσῃ, ἀλλ' ἄλλός τις δύναται νὰ εἶναι ἀνόητος.

Ὁ Κιόρογλου δὲν ἠθέλησε νὰ ὁμολογήσῃ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἀκαταπαύστως ἐθλίβατο διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ νικήσαντος αὐτὸν Τοῦρκου. Ἀπορροσάσας λοιπὸν νὰ ἰδῇ εἰ ἀπαξ τὸν εὐτυχῆ ἀντίπαλόν του, μετὰ πολλὰς ἐρεύνας ἐμαθε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ἔμπορος ἐμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς Ἐρζιρούμ (Θεοδοσιουπόλιν). Προπαρασκευάσας δὲ αὐτοῦ ἐστάθη εἰς δίοδον ἀρέων ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς πόλεως, ὅθεν διήρχετο ἡ ὁδός. Ὁ Τοῦρκος ἦτο μόνος, ἔφιππος, καταλιπὼν τὴν συνοδίαν ὀπισθὲν του εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν. Ὁ Κιόρογλου τότε ὡς μαινόμενος ἐκίνησε τὸν ἵππον του κατὰ τοῦ ἐμπό-

ρου, καὶ ῥίψας αὐτὸν ἐκ τοῦ ἵππου ἀπεκεφάλισε τὸν καταβληθέντα ἄνδρα. Ἰσθάνθη μετὰ μικρὸν τὴν λύσσαν του καταπραῖνομένην, καὶ μετανυῶν διὰ τὴν πράξιν του ἔψαλεν οὕτως·

Βεῖδες, ἀκούσατέ μου! εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Χαλέπ ἀπήντησα ἔμπορον, ἀπήντησα λέοντα πειναλέον· ἔπνεον ὡς ἡ αὔρα ἢ πρωϊνή. Τὸν ἐντὶδρευσα καθ' ὁδὸν οὐ μακρὰν τῆς Ἐρζιρούμ. Ἐκοψα τὴν κεφαλὴν του εἰς Ἐρζιγκάν. Ἀπήντησα ἔμπορον.

Ἀπακδύσας δὲ ὁ Κιόρογλου αὐτὸν τῶν ὄψεσιν αὐτοῦ, εἶδεν ὅτι δὲν ἦτο Τοῦρκος, ἀλλ' Ἀρμένιος καὶ ἔψαλεν·

Ὁ θάνατός σου μὲ ἀπῆλλαξεν ἀπὸ μυρία κακὰ· τὸν ἐδέχθη ἀσμενος ὡς δέσμην ῥόδων. Τὸν ἐξεγύμνωσα καὶ εἶδα ὅτι ἦτο Ἀρμένιος. ὦ! τὰ ὄρη νὰ καλυφθῶσιν ἀπὸ ὀμίχλην, χεῖμαρροι νὰ βεῦτωσιν ἐκ τῶν κρυφῶν τῶν (α). Κιόρογλου, νὰ ἐκτρανθῇ ἡ ὄρχίον σου! ἀπήντησα ἔμπορον.

Ἡ τελευταία αὕτη στροφή, τὸσον σύντομος καὶ τὸσον παράξενος, μᾶς φκίναται ἡ ὠραιότερα, ὡς ἡ ἀσιατικώτερα τῶν αὐτοσχεδιασμῶν τοῦ Κιόρογλου, ἔχουσα τὴν μυστηριώδη συντομίαν τοῦ Γραφικοῦ ὄφους. Ἡ ἐνοχὸς ψυχὴ ἀποκαλύπτεται ἐνταῦθα θέλουσα νὰ κρύψῃ τὸ αἶσχος καὶ τὸν φόβον ὑπὸ μεταφοράς. Ἡ προσβεβλημένη ὑπερηφάνεια, ἡ ὀργή, τὸ φιλέκδικον τὸ ἀείπατο ζῶηρόν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ φονέως, τονίζουσι τὸ θριαμβευτικὸν ἄσμα· τὰ κακὰ πάθη δέχονται τὸν θάνατον τοῦ δικαίου καὶ γενναίου ἀνδρῆς ὡς δέσμην ῥόδων. Ἐπειτα παρορθὸς ἡ ἀπελπισία τοῦ κτηνημένου πνίγει τὸν ἀσεβῆ ὕμνον. ὦ! τὰ ὄρη νὰ καλυφθῶσιν ὑπὸ ὀμίχλης! Ἡ νύξ καταβαίνει ἐπὶ τοὺς ὄρθαλμούς τοῦ Κεῖν. Κιόρογλου, νὰ ἐξηρανθῇ ὁ βραχίον σου! Ἡδὲ ἀνόητος καὶ ἀπαισία ἐπωδὴ· ἀπήντησα ἔμπορον ἐμπεριλαμβάνει τὸ ἐπιμύθιον τοῦ ὅλου δράματος. Γνωρίζομεν ἐπωδὰς τινὰς τῶν νεωτέρων ἀσμάτων· κίτινες μιμοῦνται τὸ φρικώδες καὶ τὸ ἀπλοϊκὸν τῶν δημοτικῶν τούτων τύπων. Κανέν δὲν μ' ἔκαμεν ἐτόπωσιν ὅσον τὸ ἀπήντησα ἔμπορον, κείμενον τὸσον καταλλήλως, ἀνακεφαλαιῶν τὸσον καλῶς

(α) Διὰ νὰ ἐκπλήρωσι τὴν ἀτιμίαν τοῦ ἐπιβούλου ἀνὴρ ἀμύνητος προσβληθέντος ἀνδρῆς. Οἱ Πέρσαι ἔλαβον θρησκευτικῶν τιμῶν διαφορῶν, μισοῦσι τοὺς σουννίτας Τοῦρκους πολὺ περισσότερον παρὰ τοὺς Χριστιανούς, εἰ δυνάτο· ὥστε ὁ Κιόρογλου παραμυθεῖται ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ὁ κτηνημένος αὐτοῦ δὲν ἦτο σουννίτης, ἀλλ' Ἀρμένιος.

Ὁ Ἀρμένιος οὗτος προδήλως εἶναι τὸ μεγαλύτερον πρόσωπον τῆς μυθωτερίας τοῦ Κιόρογλου· καὶ δὲν εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὥστε ὁ ἦρωας οὗτος, τὸσον ὑπέρτατος καὶ τοῦ Κιόρογλου αὐτοῦ διὰ τῆς ἀγαθότητος, τῆς ἀνδρείας, τῆς βίαιας καὶ τῆς γενναϊότητος του, νὰ μὴν Χριστιανὸς εἰς τὴν φαντασίαν τῶν βάρβαρων; Ἀρὰ τὴ μόνον εἰς ὑπερβολῆς κατὰ τῶν σουννιτῶν μίσους ἀποδίδεται τὸσον μεγάλη σημασία εἰς αὐτόν; Ἀλλ' ἀκούε τὴν ἡγεμονίδα Νιχέρην ἐπὶ τοσοῦτον συγκινηθεῖσαν, ὥστε νὰ θέλῃσιν καὶ νὰ θανατώσῃ ἑαυτὴν δι' ἐκρωστικὸν περιγυρτῆν ἀπειλούμενον μανιωδῶς ὑπὸ τοῦ Κιόρογλου. Φαίνεται ὅτι παρὰ τοῖς ποικίλαις τῆς Ἀσίας ὁ χριστιανὸς εἶναι ὄν ὑπέρτερος, καὶ τοῖς μισοῦμενος ὑπὸ τοῦ φανατισμοῦ.

τὴν μνήμην πράξει· τὴν ὁποῖαν δὲν θέλει αὐθαρι-
μήτως νὰ δημολογήσῃ, καὶ τὸ ὁποῖον μὴ ἐπιτιθευό-
μενον, μήτε τὸ ἀπλοϊκόν, μήτε τὸ φρικώδες, ἐπι-
τυγχάνει ἐκότερα πρὸς μέγα αἴσχος τῶν συγχρό-
νων ἡμῶν τεχνητῶν. Ὁ Κιόρογλου ἦτο, φαίνεται,
μέγας παιητής· δὲν ἐσυλλογίζετο εἰμὴ τὴν ὁμοιο-
καταληξίαν, καὶ τὸ εἰρῆσκειν. Ἄλλ' εἶναι γνωστὸν
ὅτι τὴν σήμερον ἡμεῖς κάμνομεν τὸ ἐναντίον.

Ἀπὸ τῆς ὄρας ταύτης ἡ Εὐμαρμένη ἠμδύονθη ἐπὶ
τοῦ Κιόρογλου. Μετὰ πινκὲ ἀνδραγαθίας ὅπου ὀλίγον
ἐλείψε νὰ ἀπολασθῇ, καὶ ὅπου ἤθελε πᾶσι ἄνευ τῆς
ἡρωϊκῆς τοῦ Ἀϊθάζ καὶ τῶν συντρόφων του συνδρο-
μῆς, αἰχμαλωτεύεται, σύρεται δεμένος εἰς τὴν οὐρὰν
ἵππου, τρεφόμενος ἐξ ὀστέων ριπτομένων εἰς αὐτὸν
ὡς εἰς σκύλον, καὶ ἐπὶ τέλους προσηκολλημένον
εἰς πέτρων διὰ νὰ ἀποθάνῃ ὑπὸ τὴν μάστιγα καὶ
τὴν βιάσθον. Διέφυγεν ὅμως τὴν φρικτὴν ταύτην
βάσανον· ἀλλ' εὗρε τὸ Σαμλὴ Πέλ εἰς ἐπανάστα-
σιν ὁ Ἀϊθάζ τὸν ἐμίσησε καὶ κατηράσθη ὡς τύρην-
νον, οἱ δὲ πιστότεροί του φίλοι τὸν προέδωσαν καὶ
ἐγκατέλιπον. Ἡ μάχη τὴν ὁποῖαν ἐδέχθη νὰ συγκρο-
τήσῃ πρὸς αὐτοὺς εἶναι ὑψηλὴ τις ἐπικὴ ποίησις·
ἡ λύπη, ὁ δὲ διὰ τὸν Ἀϊθάζ ἔρωσ του, ἡ ἀγανάκτησις
του, μετεωρίζονται ἐνίοτε εἰς μέγα λόγου ὕψος. Τε-
λευταῖον ὁ Κιόρογλου, γρηκὸς ἤδη, ἀλίσκεται ἀκόμη
ὑπὸ τοῦ ἐρωτος ἡγεμονίδος ξένης καὶ θέλει νὰ τὴν
ἀρπάσῃ. Δηρθεῖς δ' ἐπ' αὐτοφύρω καὶ βληθεῖς εἰς
φρέαρ, τῶσον ἐπαχύνθη, (τὸ ὁποῖον δι' ἄνθρωπον ὁ-
ποῖος αὐτὸς εἶναι ὁ ὑπέρτατος βαθμὸς χαμερπείας
καὶ αἰσχους), ὥστ' ἐξήχθη ἐκ τοῦ βράθρου καὶ
διεσώθη μετὰ πολλοῦ κακοῦ· ἀλλ' ὁ νοῦς τοῦ με-
γάλου ἀνδρός ἐξπθένησε. Συλληφθεῖς δὲ ὑπὸ τῶν
ἐχθρῶν του ἀπέθανε δαῦλος καὶ τυφλὸς ὡς ὁ Σαμ-
ψών, ἀφοῦ εἶδε τὸν Κιράτ φονευόμενον πρὸ τῶν
ὀφθαλμῶν του· καὶ ἕκτοτε ὁ θάνατος εἶναι εὐεργέ-
τημα δι' αὐτόν. Τὰ τελευταῖα ἄσματα τῆς ἀγωνίας
του ἔχουν ἀκόμη τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸν δαικνύον
ἰσχυρὸν καὶ καρτερικόν.

Μετάφρασις

Α. ΚΟΥΖΒΟΠΟΥΛΟΥ.

ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΣΗΜΩΝ.

—000—

Τὸ ὑπὸ στοιχ. Α' οἰκόσημον ἀνήκει τῇ ἐν
Θήρᾳ οἰκογενείᾳ Σιρίγω (Sirigo) ἧς ὁ ἀρ-
χηγέτης νυμφευθεὶς συγγενῆ τινα τοῦ τελευ-
ταίου Δουκὸς Κρεόπη, ἐχρημάτισεν ἐπ' αὐ-
τοῦ καὶ τοῦ ἑβραίου Δουκὸς Νάκη, Τοπάρ-
χης (capitano), πιθανῶς τῆς νήσου Θήρας.

Τὸ δὲ ὑπὸ στοιχ. Β' ἀνήκει τῇ οἰκογενείᾳ
Πίντο (Pinto) (*).

Α'.

Β'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΟΗΦΥΛΛΟΥ ΥΟΥΚΑΣ.

(Yucca aloifolia Linn.)

—000—

Ἐν τῶν ὠραιωτέρων κοσμημάτων τῶν κήπων μας
κατέστη σήμερον ἡ Ἀλοήφυλλος Ὑούκα, καλλύ-
νουσα αὐτοὺς διὰ τοῦ παραδόξου καὶ ζωηροῦ αὐτῆς
φυλλώματος, καὶ διὰ τῆς πληθύος τῶν ἐκλεύκων
ἀνθῶν της.

Τὰ γνωστὰ εἶδη ἐκ τοῦ γένους τούτου τῶν φυ-

(*) Πιντός τις ἐχρημάτισε Ἀρχιεπίσκοπος ἢ Μέγας Μαί-
στρος τοῦ ἐν Μιλήτῃ Ἱεροσολιμικοῦ Τάγματος τῶν Ἱε-
ποτών.